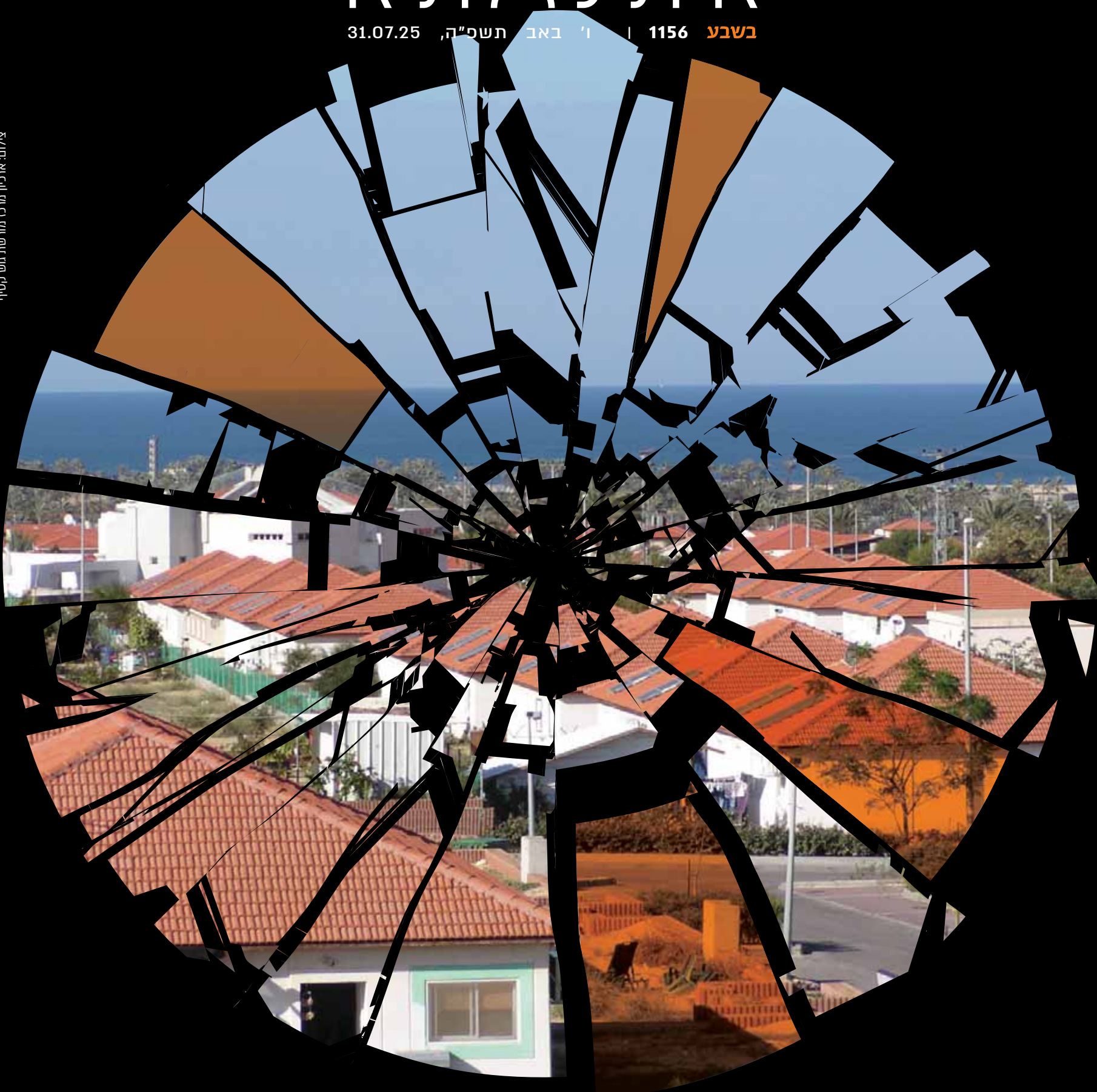


אתגרתא

בשבע 1156 | ו' באב תשפ"ה, 31.07.25

צילום: ארכיון מרכז מורשת גוש קטיף



שברי מילים

הרגעים שבהם הכול התנפץ לרסיסים ולא ישוב עוד להיות כשהיה: אברהם פריד, השר בצלאל סמוטריץ', חברת הכנסת לימור סון הר־מלך, עמנואל שילה, דיקלה גל־עד, הרב ליאור אנגלמן ואחרים כותבים על האירוע המכונן שלהם בתקופת העקירה מגוש קטיף וצפון השומרון

פרויקט מיוחד

חיים במתנה

יהל חזן, בן 41, תושב שילה ואב לשלושה נפלאים, יוצר ומשחק בהצגות לילדים בתיאטרון 'לב השמים'

פז"מ כליה

תודה לה', זכיתי לתרום כליה לפני כשנה.

מאין באת

גדלתי בירושלים, בשכונת גבעת מרדכי, בן לאב פרופסור לספרות עברית ומומחה לפיוטים ולאמא מורה לעברית באולפן. למדתי בשיבות נהדרות, בשיבה התיכונית מקור חיים של הרב שטיינזלץ, שבה צרכנו את הערך "תשנו את העולם!", ואחר כך בשיבת ההסדר ברמת גן, שגם בה האווירה הייתה של שליחות למען עם ישראל. כיום אני גר ביישוב שילה, מקום היסטורי שבו קודש (עיר המשכן!) ועשייה מבורכת משתלבים יחד בקהילה נפלאה. אכן, גרים פה לא מעט תורמי כליה...

חיים של שליחות

אני עושה ברחבי הארץ הצגות ילדים שמשלבות משחק ובובות, ומשתדל להרבות תוכן איכותי שהוא גם מצחיק וגם ערכי. בנוסף לכך אני מפעיל בובות ומשחק בערוצים דתיים שונים, כמו ערוץ הידברות, 'הפנסאים' של חב"ד וערוץ מאיר. ככה גם אני זוכה להיות שותף במהפכת תחיית התרבות היהודית הנפלאה שמתרחשת בדורנו.

רגע מכוון

זכיתי, ובמשפחה שלי יש הרבה ערך וכבוד לאומנות איכותית. יש לי אחות במאית, אח משורר ועוד אח שחקן, וכשאנחנו יחד באירועים משפחתיים זאת חתיכת פצצת אנרגיה של כישרונות. תמיד יש איזו הצגה לילדים, סדנת כתיבה או הצגת תיאטרון פלייבק משפחתית.

השראה לחיים

כבר שנים שהרעיון על תרומת כליה מסתובב לי בראש, אבל הוא הסתובב כמו גלגל שיניים ריק, בלי לרדת לפסים מעשיים. לפני שהכרתי את הפרוצדורה מקרוב, היא הייתה נראית כמו הר ענקי שאי אפשר לחצות, עד שלפני שלוש שנים הייתי באומן בראש השנה, במתחם חמוד של ברסלברים דתיים לאומיים בשם 'נהרדעה', שם היו כמה תורמי כליה (דתיים לאומיים ברסלברים, מסתבר שזה שילוב איכותי). איכשהו הנושא עלה, החברים שיתפו בתהליך שהם עברו עם התרומה, והבנתי כמה זה קל מצד אחד, ומצד שני כמה זה חשוב ומציל חיים. זה הרגע שהחלטתי ללכת על זה באמת, למרות שגם אז לקח לי זמן, יותר משנה וחצי. עשיתי את תחילת התהליך והבדיקות הרפואיות בנחת, לאט לאט, ותוך כדי כך הבשלתי עם העניין, וכשהגעתי לרגע התרומה - הרגשתי מוכן בלב שלם וחפץ.

הדיאלוג, החיים שלי, ושל הילדים שלי, שטיפלו בו, סבבו סביב הטיפולים שלו כל הזמן. שלוש פעמים בשבוע הוא היה צריך להתייצב בבית החולים, לעבור שעות של טיפול כואב ולחזור הביתה גמור. בשלב כלשהו הוא כבר לא היה מסוגל להחזיק את עצמו ולנהוג חזרה הביתה אחרי הטיפולים, אז בכל פעם אחד הילדים שלו היה צריך לבטל עבודה ולהחזיר אותו הביתה. היום אני ודני בקשר, ולפני חצי שנה זכיתי להשתתף בחתונה של הבן הצעיר שלו, שהוא כבר חגג בה כאדם הרבה יותר בריא (הודו לה'!).

חיים חדשים

החיים שלי היום נראים כמעט אותו הדבר (והחיים של דני לא, תודה לא-ל!). חוץ מזה שאני שותה הרבה, וביום כיפור האחרון לא צמתי והייתי צריך לשתות לשיעורין, וכך גם בשאר הצומות בשנה הראשונה שלאחר התרומה. בנוסף לכך התחלתי לעשות כושר, כמו הרבה תורמי כליה, שמבינים פתאום כמה הגוף שלנו הוא מתנה וכדאי להשקיע בו. בסך הכול טוב לי ושמת, ברוך ה'. לפעמים מישוהו ששומע שתרתמי כליה נישא אליי בהתפעלות ומשבח אותי: "איזה צדיק אתה!", "איזה קורבן הקרבת" וכדומה, אבל תכל'ס, בהסתכלות אחורה, החלק הכי מסובך וקשה היה ההחלטה עצמה, כל השאר סביר לגמרי. פחות משנה אחרי התרומה עברתי ניתוח לייזר להסרת משקפיים, וההחלמה ממנו הייתה הרבה יותר מתסכלת ולא נעימה מההחלמה מתרומת הכליה.

חבר מביא חבר

עדיין לא זכיתי שמישהו אחר יתרום בעקבותיי. היה חבר אחד שבדק, אבל לא היה מתאים לתרום כליה, ועכשיו אני מחכה לראשון בכליון עיניים וכליה...

רגע של נחת

החיים שלי רק השתפרו מאז התרומה. חוץ מניתוח ותקופת החלמה קצרה, המצווה הנפלאה הזאת לא דרשה ממני הרבה, ורק גרמה לי להעריך ולשמוח בכל הטוב שבחיי, אבל ליהודי אחר היא שינתה את החיים מאפלה לאורה. למי שיכול אני ממליץ, לכו על זה! צרו קשר עם 'מתנת חיים', ואם צריך עוד זריקת עידוד - דברו איתי!.



"החברים שיתפו בתהליך שהם עברו עם התרומה, והבנתי כמה זה קל מצד אחד, ומצד שני כמה זה חשוב ומציל חיים. זה הרגע שהחלטתי ללכת על זה באמת, למרות שגם אז לקח לי זמן, יותר משנה וחצי"

קופצים למים

כשהודעתי להורים שלי שהחלטתי לתרום כליה, הם נבהלו. בשביל מה אני צריך את הסיפור הזה על הראש? למה סתם להסתכן? זה היה נראה להם סיכון מיותר, ושאלו סיבה שאדם בריא "יכניס את הראש שלו למיטה חולה". ברוך ה' הייתי בליווי של ארגון 'מתנת חיים' שהסבירו לי בדיוק מה הפרוצדורה, הצמידו לי תורם כליה מלווה, שכבר תרם בעבר כליה - אחד החברים מראש השנה באומן, יהודה שנדורפי היקר מפז

גאולה

הנתרם שלי, דני, עבר שנים של טיפולי דיאלוג, עד שפגשתי אותו. עד אז, לא הבנתי כמה הטיפולים הללו קשים ועוצרים את החיים (שלא לדבר על הסיכון שבלהיות תלוי במכונת



לבדיקת
התאמה
להציל חיים
ולתרומת
כליה סרקו

תודה לעשרות הנשים שסיימו

קורסי עזרה ראשונה

לזכר

עמית מן ואלחנן קלמנזון הי"ד ביוזמת קרן צליר ובשיתוף מד"א

מסיימות הקורס:

עתניאל:

מדריכה - ימית בלאס

שושנה סוזן מונתנייה
אודיה חן
אפרת דהן
אפרת בן עוליאל
סיגל שילה
רוני קרימר
מעין אמיתי
שירה עטייה
שירה חרמון
רבקה גולדמן
מיר מרק

גבעת שמואל:

מדריכה - אורנה בסון

ירדנה ג'ורנו
נחמה לביא
זמירה ויס
יעל עמנו
דבי שאנאס
מרים בלחסן
לימור רזיקאן
צילית יעקבסון

דבורה ויס
לאה קליין
תמר פינקלשטיין
עירית לוי
מעין זכריה
נורית אלזס
אטי אנגלסמן
שלומית איבגי
אלישבע בנשק דוקוב

אופקים:

מדריכה - לוטם אלמקייס

אוריאנה שדה
יעל פליישמן
נחמה ויצמן
רינת בן ברוך
שולה אסרף
שירי חדד

ותיקי/ות

קרית תלמידי-ישיבה



לרישום
לקורס הבא





ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

לאן נעלם קמצא?

ערב תשעה באב תשפ"ה: אף אחד לא מדבר על שנאת חינוך

1 השבוע נזכרתי בגולם מפראג. משום מה היה מקובל בזמני לתת לילדים רכים לקרוא את סיפורי הזוועה מתקופת עלילות הדם במאה ה-16. הייתי קורא את תיאורי האימה על תומאס, הילד הבלונדיני הקטן, שנעלם בעיירה וגופתו נמצאה בתוך שק במרתף בית הכנסת בערב חג הפסח - ולא נרדם בלילה. לא שאני מתחרה בסבל של יהודי התקופה, אבל רק שתדעו שגם אני די סבלתי מכל עלילות הדם האלה.

ולמה נזכרתי בגולם? בגלל עלילות הדם העכשוויות על היהודים. ובגלל התגובות של היהודים עליהן. ביום ראשון השבוע פרסם משרד החוץ הודעה רשמית באנגלית: "ישראל דוחה את ההאשמות בדבר הרעבה מכוונת של האוכלוסייה ברצועה, החמאס מפיץ תמונות של ילדים במצב סופני לצורכי תעמולה". אבל באותה נשימה נאמר ש"החל מהבוקר תחל הפוגה טקטית מקומית של הפעילות הצבאית, לטובת צרכים הומניטריים מהשעה 10:00 עד 20:00, כדי לאפשר את הכנסת הסיוע של האו"ם". כמו כן נמסר כי "בעקבות הנחיית הדרג המדיני, צה"ל יחל בלילה להצניח מזון לתושבי הרצועה לצורך שיפור המענה ההומניטרי ברצועת עזה ולשלול את הטענה הכוזבת של הרעבה מכוונת בעזה".

הבנתם? אני לא ממש. מצד אחד אנחנו מכחישים מכול וכול את עלילת הדם הנבזית, ומצד שני אנחנו מודיעים שלאור הטענות על ההרעבה, אנחנו מפסיקים את הלחימה לכמה שעות בכל יום ומתגברים את הכנסת המזון.

מבחינתי זה כאילו ראשי הקהל בפראג פרסמו הודעה: אנחנו לא משתמשים בדם של ילדים נוצרים לאפיית מצות. זאת עלילה שפלה! אבל כדי לשלול את הטענה הכוזבת על שימוש בדם נוצרי במצות החלטנו להשיבת את עבודת מאפיות המצות בשעות שבהן ילדי הנוצרים מסיימים את לימודיהם.

צריך להיות הגולם מעזה כדי להסכים למתווה שראינו השבוע. מצד שני, צריכים לזכור שליהודים הנרדפים במאה ה-16, לא היתה פצ"ית שנאבקה במוסריות שלהם, לא היו ארגוני שמאל

מבית שהפיצו את עלילות הדם בכל העולם, ובעיקר לא היתה תקשורת יהודית, ישראלית, שהדהדה את עלילות הדם ואמרה ש"אולי הגיע הזמן להבין שלא מדובר בכישלון הסברתי אלא בכישלון מוסרי, ולהתחיל משם". נכון, יונית. זה לא הסברה. זה לדעת מי אנחנו, מי האויב ומה באמת צריך לעשות לו. המצב שאליו הגענו השבוע הוא באמת כישלון מוסרי.

2 ובשבוע שבו מדינת ישראל מתקשה לתחזק זיכרון של אסון נורא שאירע לפני פחות משנתיים, העם היהודי מצליח, לא רע בכלל, לשמר זיכרון של אסון נורא שאירע לפני 1957 שנים.

ואיך זה קורה? איך לא שוכחים במשך אלפי שנים את סרטוני הזוועות של ירושלים, בהתעטף עולל ויונק ברחובות קריה? איך אפשר לא רק לציין מדי שנה את תאריך החורבן, אלא להיכנס למצב של אבל אישי על אסון לאומי מלפני דורות? התשובה: באמצעות הלכה "יבשה". מדהים כמה ההלכות הכאילו-טכניות משפיעות על הרגש שלנו: לא אוכלים בשר, לא שותים יין, לא מתחתנים, לא מתגלחים, לא שומעים מוזיקה, לא קונים דברים חדשים וכו' וכו' - וזה עובד. בזכות ההלכה, ורק בזכותה, אנחנו מצליחים להעביר מדור לדור את האבל על החורבן. צריך לזכור את זה ביחס לכל הערכים החשובים של חיינו. רבים מדברים בימים אלה בשבח המסורתיות. מסורת זה דבר נפלא. מרגש. מחבר. אבל בשביל לשמור אותה, בשביל להעביר אותה דור אחרי דור, צריך הלכה. מותר, אסור, אסור, מותר. כי מן ההלכות האלה ייבנה מקדש.



3 ועוד דבר אחד שקשור לימים האלה, ימי בין המצרים. זה רק נדמה לי או שהשנה שומעים הרבה פחות דיבורים בגנות שנאת חינוך? מוזר. הרי למרות שבגמרא נכתבו כמה וכמה סיבות לחורבן בתי המקדש - בהן חילול שבת, ביטול קריאת שמע, פגיעה בלימוד התורה של ילדים, ביזוי תלמידי חכמים ועוד - אנחנו רגילים לשמוע בכל שנה בתקופה הזאת שוב ושוב רק על דבר אחד, רק על סיפור אחד: "על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים". ולכן כמה אנחנו צריכים להילחם בשנאת חינוך. ותמיד מחברים את זה לאקטואליה, לשיח הציבורי, הפוליטי. אז איך דווקא בתקופה שכל כך מלאה בשנאה בין הציבור הדתי-לאומי והציבור החרדי, פתאום נשכח העניין ש"אם נחרבנו ונחרב העולם עימנו על ידי שנאת חינוך, נשוב להיבנות והעולם עימנו ייבנה על ידי אהבת חינוך"? למה השנה אין מודעות מעוצבות היטב שמזמינות לערבי הידברות ופיוס עם החרדים? אני זוכר איך בזמן ממשלת בנט דיברו כל הזמן, הטיפו כל הזמן, לא רק בימי בין המצרים אלא בכל עונות השנה, על אגודת החורבן, ועל שורפי האסמים, וכמה צריך ללמוד את הלקח ולהתאחד (עם מנסור עבאס!), ופתאום עכשיו - שום דבר. מתי שמעתם לאחרונה את המשפט "מוטב שניכשל באהבת חינוך מאשר בשנאת חינוך"? אני לא שמעתי מזמן. אולי בגלל שהפרשנות העכשווית שלו, בימי בין המצרים 2025, בעצם אומרת ש"מוטב שניכשל באהבת חרדים מאשר בשנאת חרדים". מזה, יכול להיות שהרב קוק התכוון גם אליהם? לא, אין מצב. הוא דיבר רק על החלוצים. רק על "אחים לנשק". איתם נמשך להיפגש, להתפייס ולהידיבר. אבל למצוא נקודות טובות בחרדים? ●

יחד. אי אפשר לצעוק 'תורה מגנא ומצלא'! - ולהתעלם מהחרדה של אמה שלא שומעת מהבן שלה 28 יום. ואי אפשר לצעוק 'שוויון בנטל!' - ולירוק על מישור שלא החסיר תפילת שחרית מגיל חמש. בתור אמה לחייל קרבי ברור לי לגמרי: מאה אלף חיילים נוספים לא יצילו אותנו - אם ה' לא איתנו. וה' לא נשאר בסביבה כשאנחנו שונאים זה את זה. כל הבנים שלנו - אלה במדי חאקי ואלה בשחור-לבן - נלחמים למען עם ישראל. ונאבד את שניהם אם נשכח שהם באותו צד. המלחמה הזאת לא תוכרע בכנסת ולא בטוויטר ולא באולפנים. היא תוכרע כשניזכר סוף סוף שאנחנו לא שני מחנות. אנחנו עם אחד. שרדנו ביחד פוגרומים, עברנו דברים גרועים יותר. אבל מעולם לא שרדנו פילוג. אז אם אי פעם לחשתם 'ותן חלקנו בתורתך', אם אי פעם דמעתם לצלילי 'התקווה', בבקשה תזכרו: אהבת ישראל זו לא סיסמה. זו חבל ההצלה שלנו. וכל מילה של שנאה היא קליע בנשק של אויבנו. והכי קוואב? שאני מרגישה חסרת אונים. אני יכולה לכתוב אלף פוסטים בפייסבוק. לדבר עם אלף אנשים. אבל לא יודעת איך לגרום לזה להיפסק. אולי לכם יש רעיון? תודה לך, לאה אהרונ, על הזעקה מעוררת התקווה. ואיך אומרים? שתפו, שתפו. בהתנחלות, בבית כנסת, בכיול החרדי, במכינה הקדם-צבאית, בישיבה, במודיעין ובמודיעין עילית.

נשימה - אין דבר חשוב יותר מהגנה על הארץ, על הילדים שלנו, על עצם הקיום היהודי. וכן, אני מאמינה בהוגנות. ובצורך של כל אחד לתרום את חלקו. שאלת הגיוס היא שאלה חשובה וערכית והיא דורשת דיון מעמיק, שקול ומכבד. כל מי שמכיר את הנושא לעומק יודע שיש אין-ספור פתרונות, אם הנושא הזה לא היה מביא הון פוליטי. אבל כך או כך, שום שינוי לא שווה את המחיר! שום דבר מזה לא שווה - אם הוא גורם למלחמה בינינו. חז"ל מלמדים אותנו כי בימי דוד המלך, החיילים היו תלמידי חכמים, אבל נפלו כזוברים במלחמה. למה? כי העם לא היה מאוחד. לעומת זאת בימי אחאב, כשהעם עבד עבודה זרה - ניצחו בכל הקרבות. למה? כי היו מאוחדים. אחדות זה לא בונס. זה ההבדל בין חיים להפך. אז לכל אלה החשובים שהכי חשוב עכשיו זה לגייס עוד בחורי ישיבה חרדים - תחשבו שוב. אם זה נעשה מתוך שנאה ומריבה, אתם מסכנים את החיילים שלנו, החרדים, הדתיים, החילונים - את כולם". ופה פונה אהרונ - שאגב, מנהלת את עמותת "אנשים משלנו", שמאז תחילת המלחמה מסייעת למשפחות מילואימניקים - פונה לצד השני של הסכסוך: "ולמי שאומר שתורה מגנא ומצלא - אז לא, לא ככה. לא כשזה מגיע עם שנאה ובוז לאחר. רוצים לדעת מה באמת מגן עלינו? לא רק לימוד תורה. לא רק טנקים. אלא

אנחנו יושבים, רק כדי להוכיח את זה. כבר היינו פה. ככה בדיוק נחרבה המדינה היהודית לפני אלפיים שנה. על אותה שאלה בדיוק - איך מגינים על העם היהודי בצורה הטובה הנכונה והערכית ביותר. ובזמן שאנחנו צורחים על זה מי צריך לשרת - בחור הישיבה או לוחם החי"ר - הפכנו אותם לאויבים במקום לאחים.

אז תקשיבו לי טוב: זה לא משנה. בערב שמחת תורה לפני שנתיים אמרתי לילדים שלי שבמוצאי החג ניסע להקפות שניות בתל אביב. כי לא ייתכן שבמדינה יהודית יאסרו על נוכחות ספר תורה ברחובה של עיר. אבל כפי שאתם כבר מבינים, לא נסענו לשום מקום. לא היו הקפות שניות בשמחת תורה. אף אחד לא חשב לא על שמחה ולא על תורה, כי היינו המומים וניסינו לעכל את העובדה שיותר מ-200 ישראלים נרצחו בתוך פחות מיזם, ומאות נוספים נחטפו לעזה (כמובן שמספר הנרצחים עלה לכ-1,200 אבל לקח עוד כמה ימים עד שנחשפנו למדי האסון). כל הדברים שנראו קריטיים וגורליים בשישה באוקטובר הפכו ללא רלוונטיים.

וככה בדיוק גם בוויכוח על הגיוס. אין בשבילי דבר יקר יותר מהתורה הקדושה. אין דבר יפה, נשגב ומתוק יותר בעיניי. אני רק מחכה שהבן שלי יחזור לישיבה ויפתח את הגמרא שלו. ואני מלאה הערכה עצומה לחתנים שלי, שלא מפספסים שום הזדמנות לפתוח ספר. ובאותה

"שלום ידידיה, שמי לאה אהרונ. אני אמה של חייל, ואני לא מסוגלת יותר". ערב תשעה באב תשפ"ה, מול כל הקמפיינים והסכסוכים והשנאה, קיבלתי פתאום הודעה עם קול צלול, ברור וחשוב. הנה הדברים המלאים (גם אם אני לא ממש מסכים עם כל מילה):

"אני לא מסוגלת פיזית, רגשית, נפשית, לשמוע את הוויכוחים סביב גיוס החרדים. אני לא יכולה לראות עוד יהודים תוקפים זה את זה ברחובות כמו שראינו בהפגנות. אני לא יכולה להכיל את השנאה שנשפכת מכל צד. אני לא יכולה לנשום את הקרע הזה בעם.

אני פוחדת. לא רק על הבן שלי, שמשרת עמוק בתוך עזה, ועושה דברים שאני מעדיפה לא לדעת עליהם, עם מעט מדי שעות שינה ויותר מדי סכנות. אני מפחדת לא רק בגלל שיש רק וי אחד ליד ההודעות בווטסאפ ולא רק בגלל שאני קופצת לכל צלצול בטלפון כי אולי זה סוף סוף הוא.

אני פוחדת עלינו. על העם שלנו. על מה שאנחנו עושים לעצמנו בימים אלה, ימי בין המצרים, בתקופה שבה אנחנו אבילים על חורבן בית המקדש ואמורים להפיק את הלקחים.

זו שוב השאלה העתיקה שקורעת אותנו שוב ושוב: מה טוב ליהודים? אילו ערכים נעלים יותר? מי יודע טוב יותר? מי מחזיק באמת הצרופה? כולנו רוצים את הטוב ביותר בשביל העם שלנו. אבל אנחנו כל כך בטוחים שאנחנו צודקים - שאנחנו מוכנים לנסר את הענף שעליו

השמאל הקיצוני נגדנו העם איתנו!

הארץ

"כך הפך ארגון "בצלמו" לתמנון רב זרועות:
לצד המאבקים הציבוריים, "בצלמו" פועל
נמרצות גם בזירה המשפטית."

(עיתון 'הארץ', 26 במאי 2025)

תומכים עכשיו במאבק המשפטי של הימין!

בצלמו
היועמ"שים של המחנה הלאומי
זואלים שהצעה
שאיכך תשאצו!



052-3114810
btsalmo.org.il/donate



לתרומה



לו הייתי קמצא

הפידבק, עושים דברים נחמדים בשביל לעשות דברים נחמדים.

איך אפשר לא להתאהב בבחור הזה תגידו לי. קיצור הוא נעלב, מה זה נעלב. גם התחיל להתחמם. וקמצא האהוב הזה באמת היה בנאדם מאוד נוח אבל כשהוא מתחמם, איך אשתו אומרת, צריך לפנות את היומן שבועיים קדימה כי זה לא יירגע בקרוב. אז הרב עזרא נפרד ממנו לשלום וחזר למכונה. וכשהגיע הרב עזרא בחזרה לזמנו התאכזב לגלות ששום דבר לא השתנה. הכול היה בדיוק אותו דבר (חוץ מהעובדה שאבטיחים היו אסורים לאכילה בתוך חומות העיר העתיקה בגלל מנהג עתיק שאיש לא זכר את מקורו).

הרב עזרא פתח את הגמרא בגיטין רק כדי לגלות שהארץ חרבה בגלל "קמצא והרב עזרא מהעניד שחיים אותו לחינם" (המקור בארמית).

מיותר לציין שהרב עזרא הרגיש מאוד לא נעים. אז מתוך הבנה שיותר גרוע מזה לא יכול להיות הוא חזר שוב למכונה ויצא שוב בשנת 67 לספירה. הפעם צעד בלי להתבלבל לביתו של בר קמצא ודפק על הדלת. "כבר תרמנו", צעק מישהו מהעבר השני של הדלת. בר קמצא באמת לא היה העיפרון הכי נחמד בקלמר וכל הדיאלוג איתו התנהל על מפתן הדלת ממש.

"תכף יש פה איזו חתונה, אבל חשוב מאוד שלא תלך כי אתה לא באמת מוזמן, זו טעות".

"אני מוזמן לחתונה של בת אחותי בטעות?" שאל בר קמצא מבולבל.

"אה לא לא, לחתונה של בת אחותך תלך, בטח. אני מדבר על חתונה אחרת. רוצים להזמין את קמצא, לא אותך. קמצא פשוט כזה נחמד אתה יודע, כולם אוהבים אותו מאוד. אותך בעל השמחה שונא. אז פשוט אל תלך וככה יהיה הכי טוב לכולם".

מה נגיד, בחור נאיבי היה הרב עזרא. חסר טקט יש מי שיאמרו. הרי אם קמצא הנחמד התפוצץ אז בר קמצא על אחת כמה וכמה. קיצור חזר הרב עזרא להווה רק כדי לקרוא בגיטין שהארץ חרבה בגלל "הסצנה שבר קמצא עשה בחתונה ווא ווא מה הלך שם הוא בא טעון כבר מהבית".

הרב עזרא התכוון לניסיון אחרון. הפעם המחשבה הייתה לחזור אחורה בזמן ולקחת את בר קמצא לטיול של חצי שנה בפרס עד שתעבור החתונה הזאת וכל הדרמות הנלוות אליה. הוא התכוון לצעוד לתוך המכונה, אבל בדיוק אז המיקרוגל מיצה את הזוגיות שלו עם שעון השבת וכל המכונה התפוצצה לכל הרוחות.

הרב עזרא ישב על הרצפה מדוכא, אבל ועצוב. מניעת החורבן חמקה מבין אצבעותיו והעבר נותר איתן כסלע.

אבל אחרי כמה דקות ארוכות של מחשבה חייב היה הרב עזרא להודות שההצצה הקטנה לעבר הותירה רושם שהחורבן הזה, מה לעשות, היה קורה כך או כך. כי כשחיים על חבית חומר נפץ הפיצוץ הוא רק עניין של זמן. אז הוא החליט שאולי טוב יהיה להישאר בהווה ולראות מה אפשר לעשות איתו. אולי עדיין לא מאוחר. ●

הרב עזרא פטרוביץ' היה טיפוס כזה שלא מבטל אף רגע, כך שאת הזמנים המתים שבהם לא העביר שיעור או עסק בגמילות חסדים הוא הקדיש לבניית מכונת זמן, פרויקט צדדי במימון מכון צומת והפקולטה למדעים במכללת ליפשיץ. הרב עזרא אומנם הקדיש המון זמן לפרויקט הזה, אבל המחשבה הייתה שברגע שיצליח יוכל ממילא להשיב לעצמו את כל הזמן האבוד הזה באמצעות אותה המכונה עצמה. איש חכם היה הרב עזרא.

מפה לשם הגיע היום והמכונה הושלמה. לא נלאה את הקוראים פה במכניקת קוונטים או אלמנטים מתורת היחסות של איינשטיין, אבל די יהיה לומר שפריצת הדרך התאפשרה בזכות המון פסוקי תהילים ותאונה מבורכת אחת בדמות שעון שבת שנורק בשוגג לתוך מיקרוגל פעיל. מרגע שהמכונה פעלה נותר לרב עזרא רק להחליט כיצד יש להשתמש בה נכון. מה גם שהשימוש בה הסתמן כמוגבל לשניים: שלושה ניסיונות, שאחריהם היה סיכוי סביר שכל המכונה תתפוצץ בסערה השמימה הודות למעורבותו של אותו מיקרוגל ארוך ומבורך.

בהיותו דמות כללי-ישראלית היה ברור לרב עזרא שהוא צריך לחזור אחורה לשנות את ההיסטוריה לטובת מדינת ישראל וכל היהודים באשר הם. הייתה מחשבה ראשונית לחזור אחורה לחסל את היטלר התינוק ימ"ש, אבל מבט מעמיק יותר הביא את הרב למסקנה שיש לחזור לשורש החורבן - סיפורם של קמצא ובר קמצא. אם רק יהיה אפשר לסדר את התקרית הקטנה הזאת, הרי לא היה נחרב הבית מלכתחילה וממילא כל הצוררים כלא היו וכל הרשעה כעשן תכלה. אומנם מדובר היה בעניין טיפה מורכב, הרי את שמו של בעל השמחה המדוברת אף אחד לא ידע. כך שהרב עזרא צריך היה ללכת לביתו של בר קמצא מבעוד מועד כדי לעדכן אותו שההזמנה שהוא עתיד לקבל איננה בשבילו ולכן אל לו להתייצב בחתונה ובטח לא להתעקש להישאר.

הרב עזרא אמר תפילת הדרך, נכנס למכונת הזמן ויצא ממנה כמו מלך בשנת 67 לספירה.

לכאורה היינו כולנו מרחק דקות בודדות מביטול החורבן למפרע ותקומת עם ישראל בארצו, אבל הרב עזרא שיהיה בריא במקום ללכת לביתו של בר קמצא הלך לביתו של קמצא. אני יודע אני יודע, גם אני הייתי בהלם.

הוא ניגש לדלתו של קמצא, שפתח לו בחיוך גדול והזמין אותו לשבת אצלו בסלון וליהנות מכל המטעמים שבביתו. בחור נחמד היה קמצא. לא פלא שרצו להזמין אותו לחתונה, האיש כיפי ברמות אחרות.

"שמע ידידי", ניגש הרב פטרוביץ' לעניין, "אני כאן כדי להגיד לך שבקרוב תקבל הזמנה לחתונה, אבל היא לא מיועדת לך. בעל השמחה שונא אותך. אל תלך, לא יצא מזה שום טוב. סמוך עליי".

קמצא היה בהלם. איך אפשר לשנוא אותו בכלל? הוא הרי היה מהאנשים האלה שמוציאים אבטיח לגינה בשבת בצהריים כל הקיץ ומכבד את כולם ואפילו שלאט לאט כולם התרגלו לזה שקמצא מביא אבטיח והפסיקו להגיד תודה, זה לא היה אכפת לו כי "לא עושים דברים נחמדים בשביל



Yair Jacobi
@YairJacobi

אם לפני חמש שנים הייתם אומרים לי שהיום אנחנו נסתכל בגעגוע על מה שהיה לפני חמש שנים הייתי אומר לכם וואלה הגיוני האדם הוא יצור נוסטלגי מטבעו

צרפת מאיימת להכיר במדינה פלשתינית ו-24 שעות אחר כך התראות על צונאמי בקמצ'טקה ללמדכם שאין מקרה בעולם, יש כמה מקרים והקשר ביניהם קלוש עד לא קיים

יהודי רציני מאמין בכל מאודו שהמשיח יכול להגיע בכל רגע ולכן להתכוון לצום זה כשלעצמו מעשה של כפירה, אז אני מתכנן להיכנס לתשעה באב רעב וצמא ואם נצטרך בגלל זה לשבור את הצום באמצע אז נשבור העיקר לא להקריב את הערכים

רחפן נפל על האוטו של השכן שלי בנצי ושר לו את הזוגיות הקדמית. אמרתי לו שאין לו מה להתבאס כי "זה משמיי" ומאז אנחנו לא מדברים, אמשיך לעדכן

מיותר לציין שהרב עזרא הרגיש מאוד לא נעים. אז מתוך הבנה שיותר גרוע מזה לא יכול להיות, הוא חזר שוב למכונה ויצא שוב בשנת 67 לספירה. הפעם צעד בלי להתבלבל לביתו של בר קמצא ודפק על הדלת. "כבר תרמנו", צעק מישהו מהעבר השני של הדלת. בר קמצא באמת לא היה העיפרון הכי נחמד בקלמר וכל הדיאלוג איתו התנהל על מפתן הדלת ממש



מכון המקדש

חדש
במכון
המקדש!

והחזינה

עירינה

כשנצא ונקדש
נכאש



פרסומי יסא



תערוכה מיוחדת וייחודית שלא נראתה כמותה!
שחזור מרהיב של כלי המקדש ובגדי הכהונה,
לראשונה - מיצגים חדשים שיקחו אתכם ממש
אל תוך חוויית המקדש.

מזמינים אתכם לגשת
בלב ירושלים

הרובע היהודי ירושלים

ימים א'-ה' 9:30-16:00 | ו' 9:00-12:00

חוויה
מעוררת
השראה!



לפרטים והזמנות > סרקו את הברקוד

חפשו בגוגל: תערוכת מכון המקדש

מתאים למשפחה ולקבוצות | מספר המקומות מוגבל



דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

הזעם והנחמה

אומרים שמאז החורבן ניתנה הנבואה לשוטים. לא יודע, אני מכיר הרבה אנשים חכמים שהנבואות שלהם דווקא התגשמו, אחת לאחת

נהדר! יצאו מגדרם נביאי השקר, הללו את מנהיגינו רבי העליליה ואדירי המעש!"

"אתם לגמרי ירדתם מהפסים", הזדעזע שייקה שיישעיהו, "תנו לי לספר לכם מה יקרה אחרי שניסוג מלבנון, מעזה ומיו"ש".

"אויש, עוד פעם אתה ונבואות הפורענות שלך? תהיה חיובי, בחיך, תן צ'אנס לשלום".

"אין שלום, אמר אלוקיי לרשעים".

"אתה קראת לנו עכשיו רשעים?"

"לא, אתם סתם טיפשים. הרשעים הם האויבים שלנו, שרק מחכים להזדמנות להשתלט על השטח וממנו לירות טילים עלינו, למרר את חיינו ולפלוש ליישובינו".

"נו באמת, זה הדבר המטופש ביותר ששמעתי בחיי. לא יירו טילים ולא יפלוש לשום יישוב. ואם יעזו לירות אפילו ירייה אחת, אנחנו נדע מה לעשות".

"מה תעשו?"

"מאיפה אני יודע? מה אני, נביא?"

"יודעים מה? הוא צודק", קימט לפתע אחד מנביאי השקר את מצחו, "נסיגה חד-צדדית עלולה לסכן יישובים ישראליים. חייבים לעשות משהו".

"מה?"

"להרוס אותם".

"נכון! הריעו נביאי השקר, אם אנחנו נחריב את היישובים בעצמנו, לאויב לא יישאר מה להחריב!"

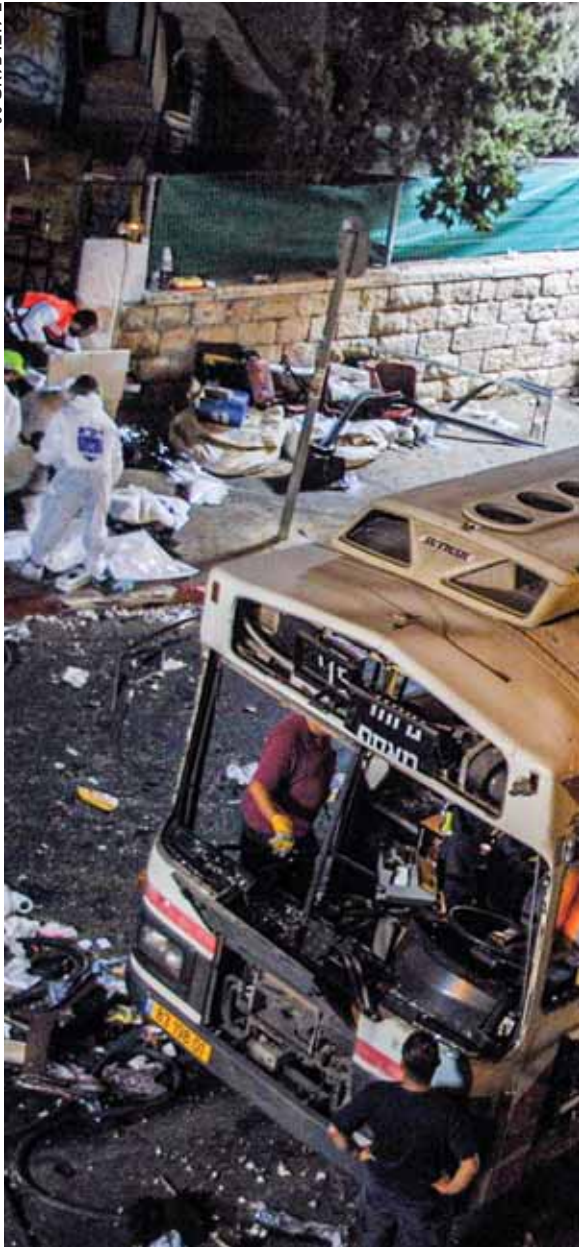
"זה טירוף הדעת", הזהיר הנביא, "העם לא איתכם".

"התקשורת ומערכת המשפט לצידנו, אז למי אכפת מהעם. אבל אל תדאג, אנחנו נדאג להגן את הסקרים כך שיהיה רוב לכל גחמה שנרצה", אמרו נביאי הסקר.

העם יתקרב וישכח

אומרים שעד היום מסתובבים ברחבי הארץ לא מעט נביאים. קוראים להם ישעיהו, שי, מיכאל, אורית, רעות, רחל. בעצם פחות משנה איך קוראים להם, מה שחשוב הוא שכבר שנים הם מזוהים, אבל לא מקשיבים להם. לא הקשיבו להם כשהם הזהירו שההתנתקות תתפוצץ לנו בפרצוף, ולא כשהם אמרו שאם לא נשלוט בעזה היא תשלוט בנו, ולא כשהם התריעו שכל ויתור רק נותן לאויב עוד מוטיבציה. לעגו להם, זלזלו בהם, פתחו גגים בחקירות, הגישו כתבי אישום, את ירימיהו הם אפילו זרקו לבור כדי שלא יפריע. וישראל לא ידע, עמי לא התבונן. העם בסך הכול זרם, ולא כל כך באשמתו. הוא ראה ערב בטלוויזיה את נביאי השקר מספרים לו שבזכות הנסיגות העולם יאהב אותנו, יהיה שגשוג וביטחון, תל אביב תהיה ז'נבה, לונדון וניו יורק. וכשאתה מדמיין שאתה אזרח העולם הגדול, שישאל את אירופה והירקון הוא התמזה השוצפת, למה באמת שלא תמאס את מי השילוח ההולכים לאט. ב-7 באוקטובר הנבואות קמו לתחייה. ארצכם שממה, עריכם שרופות אש. פצע, וחבורה, ומכה טרייה. כל ראש לחולי, וכל לבב דווי. התפכחנו, אמר העם. לא נתפתה עוד לנבואות שקר על מזרח תיכון חדש ומדינה פלשתינית, לא נסכים יותר שיספרו לנו שהכיבוש משחית ושבסיפור הזה אנחנו הרעים. אבל ישעיהו ושי ושרה ומיכל הם נביאים בעלי ניסיון. הם ידעו שהעם יתקרב, שהוא ישכח, שכוחות גדולים ועלומים יסובבו אותו בכחש, יאשימו אותו בהרעבה, בפשעי מלחמה, ברצח עם. עוד יהפכו את היוצרות בין המפלצות לקורבנות ושוב יספרו לו ערב בטלוויזיה שחייבים לעצור, ואין ברירה, ועסקה, ונסיגה, ימכרו לו סיסמאות יפות שאין מאחוריהן דבר, ואת נביאי האמת ימישכו להשתיק ויקראו להם אוכלי מוות.

גם היום מסתובבים ברחבי הארץ נביאים, מקוננים על החורבן, ובאותה נשימה מפזרים נחמה ומרימים את רוחו של העם. והם אינם מתייאשים, כי נביאים רואים רחוק, והם יודעים שעוד יבוא שלום, אמיתי, שלום שלום לרחוק ולקרוב, וישובו שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה, וציון במשפט תיפדה, ושיבה בצדקה. ●



חייבים להמשיך בכל הכוח ולא להקשיב לנביאי הזעם אלא רק לפרסומות ברדיו. פיגוע תופת באוטובוס

העם בסך הכול זרם, ולא כל כך באשמתו. הוא ראה ערב בטלוויזיה את נביאי השקר מספרים לו שבזכות הנסיגות העולם יאהב אותנו, יהיה שגשוג וביטחון, תל אביב תהיה ז'נבה, לונדון וניו יורק. וכשאתה מדמיין שאתה אזרח העולם הגדול, שישאל את אירופה והירקון הוא התמזה השוצפת, למה באמת שלא תמאס את מי השילוח ההולכים לאט

אומרים שברחבי הארץ מסתובב נביא ומקונן על החורבן. קוראים לו ישעיהו, או שייקה, או שי, וכבר 30 שנה (יש אומרים אף יותר) הוא מזהיר וצועק ומתחנן וזועק. אבל לא ממש שומעים לו, ואם שומעים לא מקשיבים, ואם מדי פעם כן מקשיבים (בטעות) אז אומרים "די, נו, אתה מגזים", ועוברים לנביא הבא.

כי כל ישראל נביאים, ואם לא נביאים, בני נביאים. אין ישראלי שלא יודע להביא נבואה מנומקת, מדויקת וצודקת, גם אם היא לגמרי מוטעית. מי בסוף זוכר אם צדקת או טעית, תמיד תוכל להעביר נושא או להגיד בדיוק את ההפך. מי ישים לב.

אבל אצל ישעיהו, או שייקה, או שי, אין זיגוג. כבר שלושים ומשהו שנה הוא חוזר על אותם מסרים כמו תקליט שבור (מי שחי לפני שלושים ומשהו שנה אולי זוכר מה זה תקליט), כמו אפליקציה של פיקוד העורף, כמו נביא מיוסר שרואה באופן מוחשי את האסון המתקרב בזמן שכולם חוגגים פה כאילו אין מחר.

כבר בשנות ה-90 העליזות, כשכותרות העיתונים חגגו את הסכמי אוסלו והמזרח התיכון החדש, ישעיהו (או שייקה, או שי) עמד בכיכר העיר ושאל: "תגידו, השתגעתם? אתם באמת מפקידים את ביטחוננו בידי הגרועים שבאויבינו?"

"שלום עושים עם אויבים", השיבו נביאי השקר, "קלוט את הגאונות - במקום שהילדים שלנו ירדפו בסמטאות ג'באליה אחרי מידי אבנים, אש"ף יילחם בטרור בלי בג"ץ ובלי בצלם".

"יילחם? אש"ף הוא הטרור", צחק הנביא צחוק מר, "ובהסכם כתבתם שחור על גבי לבן שיהודה ושומרון הם שטח פלשתיני ואין לנו חלק בנחלת אבותינו. זה אובדן דרך, נתיבותיהם עקשו להם, כל דורך בה לא ידע שלום".

"נכון, העיקר שיהיה שלום".

"אתם בכלל מבינים מה אמרת?"

"אנחנו לא מקשיבים לאויבי השלום", נחרו בבוז עבדי המלך ושלחו את המשטרה לפזר את הנביא בכוח. גם כשהנבואה התגשמה מהר מהצפוי ואוטובוסים החלו מתפוצצים ברחבי המדינה, המשיכו נביאי השקר להסביר לעם שההרוגים הם קורבנות שצריך להקריב למען השלום, ושחייבים להמשיך בכל הכוח ולא להקשיב לנביאי הזעם אלא רק לפרסומות ברדיו. כן, אולי כמה מאיתנו יתפוצצו מדי פעם, אבל היי - תראו איזה פרסים יפים מחלקים בשעשועונים בטלוויזיה!

"השמן לב העם הזה, ואוזניו הכבד, ועיניו השע, פן יראה בעיניו ובאוזניו ישמע ולבבו יבין, ושב ורפא לו", אמר הנביא בעצב.

בני הנביאים הביטו בו בחרדה. "מה יהיה פה?" שאלו, "לאן כל זה הולך?"

ישעיהו, או שייקה, או שי, לא ענה. העיניים שלו אמרו חכו, זאת רק ההתחלה.

נביאי סקר מהונדסים

כי נביאים רואים רחוק, רואים שקוף. אבל אפילו ישעיהו, או שייקה, או שי, נדהמו מהנכונות הנלהבת של מנהיגי העם לשבור את כל המוסכמות ולמתוח את הגבולות (זאת אומרת, לכוין אותם), תוך השתקה של כל דעה אחרת ובתמיכה של מעצמות זרות שעודדו את המנהיגים "לקחת סיכונים למען השלום", ללכת ממש על פי התהום, ואז לעשות עוד צעד.

"באשור אתם שמים מבטחכם?" זעק ישעיהו, או שייקה, או שי, כשראשי הממשלה בזה אחר זה ממש התחננו בפני אסד שיסכים לקחת מאיתנו את הגולן, "ומה אם מחר מיליציות חמושות ישבו על שפת הכנרת? עוד לא הבנתם שהסכמים עם רודנים לא שווים את הנייר שהם כתובים עליו?"

"עוד לא הבנת שאתה סהרורי משיחי ושתכף נוריד לך כאפה?" איימו עליו החברה, ובתסכולם הרב (אשור, כלומר סוריה, לא שיתפה פעולה וסיירה להגשים להם את החלום לנגב חומוס בדמשק) הגו רעיון מבריק: אם אין מי שמוכן לשלום תמורת שטח, בואו ניתן לו את השטח בלי שהוא יסכים!

המכשמה לזיכרון!

תואר שני באנגלית כשפה בינלאומית בשנה אחת!

מורים לאנגלית - זה הזמן להתקדם!

הצטרפו לתוכנית ייחודית
שתהפוך אתכם למחנכים משפיעים!

הוראה מבוססת תקשורת, פרויקטים וטכנולוגיה

ימי רביעי בלבד! בשנה אחת בלבד!

מרצים מובילים ואווירה משפחתית



החזרי שכר לימוד
בהתאם לתקנון



שילוב לימודים
בקמפוס ובזום



בקמפוס
ירוק ונגיש

תלפיות
המכללה האקדמית לחינוך בחולון

סרקו
ליעוץ לימודים
ללא עלות



מרכז ייעוץ והרשמה:
1-800-071-500
054-9656631

זיכרונות בכתום

מכפר מימון לכפר דרום, מההופעה באגם
לפסיעה אחרונה בשביל: הרגעים שנחרתו
בלב ולא נשכחו כבר עשרים שנה

ההופעה שלא הייתה

זכיתי להופיע בחגיגות הזמר החסידי בגוש קטיף, מול שמיים כתוחים וקהל עם לב
פתוח שרוקד אל תוך הלילה. גם בקיץ תשס"ה עוד קיוויתי שאזכה להופיע שם,
אבל לדאבון לב זה לא קרה

אברהם פריד

לפני כמה שבועות קיימנו, בחסדי
ה', את מופע פתיחת הקיץ המסורתי
בברית הסולטן. זו השנה ה-16
שמתקיים האירוע הזה, שהפך כבר
מזמן להרבה יותר ממופע מוזיקלי.
הוא חגיגה של אחדות, של זהות
ושל לבבות פועמים יחד.

אבל רק מעטים, אם בכלל,
מהאלפים שמגיעים מדי שנה,
יודעים שהלב של הסולטן נולד
דווקא מתוך שבר גדול. מתוך חלל
עצום, שנפער עם עצירתן של
חגיגות הזמר בקטיף. בהתחלה בשל
המצב הביטחוני הקשה, ובהמשך
- בעקבות הגירוש המר של אחינו
האהובים, גיבורי גוש קטיף.

אני זוכר את ההופעה הראשונה
שלי שם, בשנת 1991. הנוף הקסום
של אגם קטיף מאחוריי, השמיים הנפתחים מעל
והקהל - אלפים מרחבי הארץ ששרים, רוקדים,
ומתמלאים בשמחה שנמשכת אל תוך הלילה.
הרגעים הללו חרותים אצלי עמוק בלב.

הופעתי שם עוד כמה פעמים לאורך השנים.
באחת הפעמים זכיתי גם לסייר ביישובי הגוש
וברקע הנוף המדהים פגשתי בישיבות, בבתי
ספר, בכוללים ובאולפנה ונפעמתי לגלות קומה
חדשה של אהבת עם ישראל וארץ ישראל.
הייתה שם מסירות עילאית לתורה ולמצוות
התלויות בארץ.

זמן קצר לאחר שהוצאתי את הדיסק "חזק",
הופעתי בחגיגות הזמר ושרתי שם לראשונה את
שיר הנושא של הדיסק. בתוך רגעים מספר כל
קהל האלפים הצטרף אליי בשירה אדירה ואני

**הקיץ ההוא היה קשה מנשוא.
נמנעתי מלהופיע ברחבי הארץ וכל
שרציתי הוא לחזק ולחבק לבבות
שבורים של אחינו, גיבורי גוש קטיף.
במשך כמה שנים לאחר מכן נשאתי
איתי בצער את ההתחייבות ההיא,
שלא יצאה לפועל. לשמחתי, כעבור
כמה שנים זכיתי לפרוע אותה
כשהוזמנתי להופיע בחגיגות הזמר
שהתקיימו בניצן ובבני דקלים**

זוכר שחשבתי לעצמי: "נו טוב, הרי הם
מקיימים בכל רגע את מילות הפסוק:
איש את דעהו יעזורו ולאחיו יאמר
חזק".

עוד נשיר מול האגם

והייתה עוד הופעה אחת
שהתחייבתי להופיע בה, אך לצערי לא
זכיתי לכך. בשנת תשס"ה, ידידי היקר
מוכי בטר, מראשוני גוש קטיף ומפיק
חגיגות הזמר המיתולוגיות, התקשר
והזמין אותי להופיע. נעתרתי מיד,
בלב מלא תקווה ותפילה שאכן
יתקיים המופע. אבל לדאבון לב, כמה
ימים לאחר מכן הוכרז הגוש כשטח

צבאי סגור ומכונות הגירוש החלו לפעול.
הקיץ ההוא היה קשה מנשוא. נמנעתי
מלהופיע ברחבי הארץ וכל שרציתי הוא לחזק
ולחבק לבבות שבורים של אחינו, גיבורי גוש
קטיף. במשך כמה שנים לאחר מכן נשאתי
איתי בצער את ההתחייבות ההיא, שלא יצאה
לפועל. לשמחתי, כעבור כמה שנים, זכיתי
לפרוע אותה כשהוזמנתי להופיע בחגיגות
הזמר שהתקיימו בניצן ובבני דקלים.
ועכשיו, עשרים שנה עברו. הזמן עושה
את שלו, אבל הגעגוע רק מתעצם. בלב מלא
אמונה אני נושא תפילה שעוד נזכה לשוב,
לבנות ולהיבנות. עוד נצטופף יחד מול אגם
קטיף, בשירה אדירה, ונזכה שיתקיים בנו
"חדש ימינו כקדם".



צילום: מועצה אזורית חוף עזה. ארכיון מורשת גוש קטיף



מסע ארוך של תיקון

דווקא במרתפי השב"כ, לשם הושלכתי כפעיל מחאה נגד הגירוש, חלחלה בי הבנה עמוקה ששינתה את חיי: אסור להשאיר את זירת קבלת ההחלטות ריקה

בצלאל סמוטריץ'

שר האוצר, שר במשרד הביטחון
וחבר הקבינט המדיני-ביטחוני של מדינת ישראל

השבוע אנו מציינים עשרים שנה לגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון, אחד האירועים הכואבים והטראומטיים בתולדות מדינת ישראל. בשבילי אלו אינם רק ימי זיכרון לאומי, אלא גם ציון דרך אישי, תודעתי וערכי, שבנה אותי והוביל אותי אל המקום שבו אני נמצא היום - בלב קבלת ההחלטות של מדינת ישראל.

באותם ימים הייתי מעורב עד צוואר במאבק בניסיון למנוע את איюולת הגירוש. הובלתי מחאות וניסיתי יחד עם חבריי לזעוק את זעקת ארץ ישראל ואת כאבן של אלפי משפחות שעמדו בפני עקירה אכזרית. על רקע הפעילות הזאת נעצרתי ונכלאתי על ידי השב"כ בתנאים קשים, בלי זכויות בסיסיות ובלי הצדקה אמיתית.

אבל דווקא במרתף ההוא, בחקירה ההיא, חלחלה בי הבנה עמוקה ששינתה את חיי: אסור להשאיר את זירת קבלת ההחלטות ריקה. אסור להשאיר אותה בידי אלו שרואים

חדשים, אישרנו בנייה של עשרות אלפי יחידות דיור, הכרזנו על עשרות אלפי דונמים כאדמות מדינה, פרסנו כבישים ותשתיות, חיזקנו את האכיפה נגד ההשתלטות הערבית על השטחים הפתוחים, השקענו בביטחון ובתכנון אסטרטגי.

זו לא סיסמה - זו מדיניות. זו הדרך היחידה להבטיח שלעולם לא יקרה כאן שוב גירוש ושלא תקום חלילה מדינת טרור ערבית בלב ליבה של ארצנו. רק נוכחות יהודית בשטח ויד חזקה בשלטון ימנעו חזרה על הטעות האיומה ההיא.

אנחנו מפתחים את הכלכלה, מקדמים רפורמות רבות וחשובות ומחזקים את עוצמתה הכלכלית, המדינית והצבאית של ישראל, וכמובן, מעל הכול, משכללים את עוצמתה הרוחנית של מדינת ישראל בחיזוק הזהות היהודית והתשתית האמונית שבבסיס קיומנו כעם וכמדינה.

גם לעזה נשוב, ובגדול

ועם כל ההתקדמות - התחושה המייסרת איננה מרפה. ה־7 באוקטובר חשף את גודל המחדל. קרסה התזה הביטחונית שהובילה את הגירוש. לא היה שקט, לא הייתה הרתעה ובטח שלא שלום. הייתה הפקרות. הייתה אשליה מסוכנת שמאחורי קירות וגדרות אפשר להסתתר. והמציאות טפחה על פנינו. נדרש אומץ כדי להכיר בזה - ונחישות כדי לתקן. הובלנו את ביטול חוק ההתנתקות מצפון השומרון והכרנו בשלב הראשון בחומש ובשאינוור כיישובים לכל דבר ועניין, ובעזרת ה' גם לעזה עוד נשוב, ובגדול.

ואי אפשר בלי לדבר על ההבדל בין איך שטיפלו בנו אז ובין איך שמטפלים היום במפגינים אחרים. אנחנו, שנאבקנו נגד עקירת יהודים מבתיהם באהבת הארץ, נעצרנו, נכלאנו, נרמסנו. והיום - מי שחוסם כבישים, משבש את חיי המדינה, ולעיתים מכפיש לוחמים גיבורים - זוכה לליטוף תקשורתי, להאדרה ציבורית, ולחסינות משפטית מוחלטת. גם את מערכת המשפט והצדק במדינת ישראל אנחנו נחוישים ומחויבים לתקן.

המאבק ההוא נגמר באובדן חבל ארץ שהגן עלינו. אבל הוא גם התחיל מסע ארוך של תיקון, של בניין ושל צמיחה. בין היתר בזכותו אני כאן, בלב הממשלה והקבינט, מקבל החלטות, מתקצב, מתכנן, קובע מדיניות. כדי שלא יהיה עוד גירוש חלילה. כדי להבטיח ריבונות. כדי שעם ישראל ימשיך להיאחז בארץ ישראל - בכל מקום ובכל מחיר.

ומעל הכול - כדי לנצח. לנצח בכל החזיתות: בצפון, בדרום, בכלכלה, בהתיישבות ובנפש. לנצח ולהשמיד את חמאס, להשיב את כל החטופים, ולהבטיח שילדינו יגדלו בעזרת ה' במדינה יהודית חזקה, בטוחה, מוסרית וצודקת.

אנחנו, שנאבקנו נגד עקירת יהודים מבתיהם באהבת הארץ, נעצרנו, נכלאנו, נרמסנו. והיום - מי שחוסם כבישים, משבש את חיי המדינה, ולעיתים מכפיש לוחמים גיבורים - זוכה לליטוף תקשורתי, להאדרה ציבורית ולחסינות משפטית מוחלטת. גם את מערכת המשפט והצדק במדינת ישראל אנחנו נחוישים ומחויבים לתקן

בארץ הזאת קלף מיקוח או נטל ביטחוני. מי שאוהב את ארץ ישראל, מי שמאמין בזכותנו עליה, חייב להיות שם - במוקדי ההשפעה. לא עוד רק מחאה מבחוץ, אלא אחריות מבפנים. למדתי משפטים, הקמתי עם חברים את עמותת 'רגבים' ובהמשך נכנסתי לכנסת ולממשלה.

והיום, כשאני מביט על מה שהשגנו ברוך ה' בשנתיים וחצי האחרונות - אני מבין עד כמה ההבנה ההיא הייתה נכונה. אנחנו משנים את תפיסת הביטחון ואת מצב הביטחון של מדינת ישראל בכל הזירות - בעזה, בלבנון, בסוריה, ביהודה ושומרון ומול האויב האיראני - ומשפרים דרמטית את היציבה האסטרטגית של ישראל במזרח התיכון ובעולם כולו.

הקמנו את מנהלת ההתיישבות במשרד הביטחון, שמבצעת ריבונות דה־פקטו בשטח. קידמנו הקמה של חמישים יישובים

דמעות החורבן, דמעות התקומה

ביום האחרון שלי בחומש ההרוסה, כאלמנה צעירה הלומת כאב, כגשתי רב שהבטיח לי שאזכה לראות בתקומתו של המקום הזה. אז זו נראתה נחמה ריקה, אבל ההבטחה הגשימה עצמה בכפליים

חברת הכנסת לימור סון הרימלך

בקיץ תשס"ה, כאלמנה צעירה עם שני תינוקות קטנים, חומש הייתה ביתי. שנים קודם לכן הגעתי יחד עם שולי בעלי, שנרצח על ידי מחבלים בא' אלול תשס"ג, ליישוב המעורב והנהדר הזה. שולי היה חלוץ, איש תורה, אדמונה ואמונה. רציחתו הייתה חלק ממסע טרור רצחני שנועד לגרש אותנו מארץ ישראל. אבל דווקא שם, בהר הזה שבצפון השומרון, מצאתי כוח להמשיך.

חומש הייתה מקום של חיים פורחים, גנים ירוקים, בתים חמים וקהילה מאוחדת. אנחנו, המתיישבים, ראינו את עצמנו כחלוצים מודרניים, ממשיכי דרכם של ראשוני הצינונות שבנו את הארץ. אבל אז הגיעה תוכנית ההתנתקות, חורבן מכוון שקרע משפחות, הרס קהילות והשאיר צלקות עמוקות בלב האומה שלנו. במשך ימים ארוכים חוונו את השבר מסביב: קולות הבכי מהבתים השכנים, צעקות של משפחות שמגורשות בכוח, רעש האוטובוסים והחיילים שממלאים את היישוב. האוויר היה סמיך מעשן צמיגים בוטרים, האדמה זרועה בפסולת, והיפוי של חומש הפך למחזה של הרס מוחלט. זה לא היה רק אובדן בתים, זה היה אובדן חזון, אובדן זהות.

לפני העקירה, עברנו תקופה של דה־לגיטימציה קשה ומתוזמרת. בן לילה הפכנו מחלוצים לאויבי העם.

התקשורת והפוליטיקאים עשו לנו דמוניזציה שיטתית: כינו אותנו "קיצונים משיחיים", "פורעי חוק", השוו אותנו לנאצים, דיברו על "לשבור ידיים ורגליים" אם נתנגד, ואפילו הקימו יחידות מיוחדות בפרקליטות ובמשטרה כדי לרדוף אותנו כאילו היינו טרוריסטים. הרגשנו כמו קבוצה מופקרת, שמדינה דמוקרטית מפנה נגדה את כל מנגנוניה, רק כי העזנו להתנגד לעקירה.

חתונה על חורבות הבית

האירוע המכונן שלי קרה בסוף יום ארוך ומתיש, היום האחרון של חומש. כשהיישוב כבר היה ריק כמעט לגמרי, עלייתי במעלה הגבעה לכיוון הבית שלי, הבית האחרון שפונה. הדמעות זלגו כמו מים, ולא יכולתי אפילו לדבר מרוב כאב.

פגשתי שם את הרב דניאל סטבסקי. הוא שאל: "למה את בוכה?". לא הצלחתי להוציא מילה, רק הצבעתי על

החורבות מסביב, הבתים הריקים, היישוב היפה שהפך לביצה של הרס, עשן ועצב. הוא אמר לי: "שתדעי, העיניים שלך שראו את החורבן הזה, שהצטערו עליו, שבכו אותו, הן יזכו לראות את תקומתו ובניינו של המקום הזה, של חומש, של גוש קטיף וצפון השומרון".

באותו רגע זה נשמע חסר תקווה לחלוטין, כמו נחמה ריקה מול המציאות האכזרית. המשכתי לביתי, שם חיכו חיילים לפנות אותי. לקחתי אותם לחלון והצבעתי על גגות הבתים השכנים: מחבלים עמדו שם, צועקים בעברית "כל הכבוד לצה"ל!" - אותם מחבלים שלא הצליחו לגרש אותנו בשנים של טרור

המשכתי לביתי, שם חיכו חיילים לפנות אותי. לקחתי אותם לחלון והצבעתי על גגות הבתים השכנים: מחבלים עמדו שם, צועקים בעברית "כל הכבוד לצה"ל!" - אותם מחבלים שלא הצליחו לגרש אותנו בשנים של טרור רצחני, כולל הרצח של שולי. אמרתי להיילים: "שומעים אותם? רואים? מה שהם לא הצליחו לעשות בשנים של טרור רצחני, אתם עושים כאן היום"

רצחני, כולל הרצח של שולי. אמרתי להיילים: "שומעים אותם? רואים? מה שהם לא הצליחו לעשות בשנים של טרור רצחני, אתם עושים כאן היום". ראיתי בעיניהם הבנה בפעם הראשונה באותו היום, השפלת מבט, תחושת אשמה שמתחילה לנבוט, אבל זה היה מאוחר מדי.

עמד שם משה, אבא של שולי, ואמר בקול רועד אך נחוש: "אתם רואים אותנו כואבים בכאב שאי אפשר לתאר, כאב שאני לא מאחל לכם, אבל תדעו, מכאן אנחנו לא נצא בצער. נצא בשירה, בידיעה ברורה שנחזור. אנחנו הבית האחרון, ואנחנו נחזור". זה הזכיר לי את רבי עקיבא, שצחק כשראה שועל בבית קודש

הקודשים, כי ידע שהחורבן הוא תנאי הכרחי לגאולה, שתגיע רק אחרי התגשמות נבואת הפורענות. עשרים שנה חלפו, והנבואה של הרב סטבסקי התגשמה. כשהגעתי לכנסת במרחשוון תשפ"ג, הצבתי כיעד מרכזי את ביטול חוק ההתנתקות בצפון השומרון והחזרה לחומש. בן כספית, בריאיון ראשון איתי, צחק ואמר ש"יצמחו לו שערות בכף היד" לפני שזה יקרה. אבל בחודש אדר תשפ"ג, ביחד עם חברים נוספים, הובלתי את תיקון החוק והוא עבר בכנסת.

זה היה ניצחון סמלי, אבל הניצחון האמיתי הגיע כמה חודשים אחר כך: לפני שנתיים חיתנתי את בני ממש על חורבות הבתים בחומש. החופה עמדה שם, על האדמה שפעם הייתה רצפה, בין שרידי קירות שהרסו בגירוש. מאות אורחים, שרים, חברי כנסת, פעילים ותושבים הגיעו לחגוג את החתונה הזאת, שהייתה יותר מחתונה: היא הייתה הצהרה של תקומה.

הדמעות זלגו שוב, אבל הפעם דמעות שמחה, כפי שהרב סטבסקי ניבא: "כשאת תראי את התקומה, גם אז תבכי - אבל אלו יהיו דמעות של שמחה".

היום חומש מתחדשת: ישיבת חומש פורחת, משפחות חוזרות וההר שב לפרוח. אבל אנחנו בתחילת הדרך. התיקון לחוק לא יושלם עד שנתיישב מחדש את חומש, את שא־נור, את גנים וכדים ואת כל רצועת עזה.

החורבן של קיץ תשס"ה לימד אותנו לקח כואב: דה־לגיטימציה מובילה לעקירה, אבל אמונה ונחישות מובילות לתקומה. מתוך הדמעות צומחת הגאולה, והיום, יותר מתמיד, אני יודעת: נחזור ונבנה.



צילום: ענתאל מילמן

מי צריכה לטוס לחו"ל?

כשייש את אשכולות וקק"ל בארץ?

=הרפתקאות קיץ ארצישראליות לכל המשפחה=

50 מוקדים בכל הארץ | 10 ש"ח לכרטיס | הרשמה באתר אשכולות



קורן קימת לישראל



אשכולות
מרכזי הסיור והתודעה של ישראל



לא אסלח עד יומי האחרון

כאיש מטה 'שנית גמלא לא תיפול' צפיתי בכאב את כישלונה של הנהגת המאבק הכתום, וחוויתי על בשרי את התעללות הממסד במוחים נגד העקירה. הפצע לא הגליד אצלי עד היום

אל"מ במיל' משה לשם

עשרים שנים חלפו, אבל הזמן לא ריפא את הפצעים הנפשיים שנגרמו לי בעטיה של עקירת יהודים מבתיים והרס יישובים פורחים בגוש קטיף וצפון השומרון.

הייתי יושב ראש תנועת 'שנית גמלא לא תיפול', יחד עם חברי אליקים העצני ובנו בעז. ניסינו להוביל מאבק בלתי מתפשר נגד הגזירה. הצטרפו אלינו ארגונים כמו 'נשים בירוק' ואחרים.

ממשלת ישראל והעומד בראשה אריק שרון בחרו בחודש אב לחודש העקירה, בחירה צינית לחורבן יישובים יהודיים. שרון מינה את דן חלוץ לרמטכ"ל החורבן, במקומו של בוגי יעלון שהזהיר שעקירת גוש קטיף "תיתן רוח גבית לטרור". ההכנות לעקירה היו

למחרת הוקף בית הכנסת במאות שוטרים וחיילים, תותחי מים הצליפו בנו ללא רחם. עמדתי בין הצעירים עם דגל ישראל מונף יותר משמונה שעות. הייתי רטוב עד לשד עצמותיי במי התותח שהתיז מים כחולים, ולא הורדתי לרגע את הדגל. עד היום אני לא יודע מאיפה היה לי הכוח, האם אני החזקתי את הדגל מונף או שהיה זה הדגל שהחזיק אותי?

ממושכות ויסודיות יותר מכל הכנה צבאית למלחמות ישראל. הן כללו ארגון יחידות ואימון פיזי ופסיכולוגי לעקירת תושבים מבתיים, ריכוז ציוד רב, הקמת מחנות אוהלים לקליטת המגורשים ועוד.

מנגד נערכו הפגנות ענק של מתנגדי העקירה. הפגנות וניסיון לחסימת כבישים פוזרו ביד קשה וללא רחמים באלות, בפרשים שרכבו לתוך הקהל ובתותחי מים, בגיבוי היועץ המשפטי מני מזוז שאף איים בעונש של עשרים שנות מאסר לחוסמי כבישים.

בעיני ראש הממשלה אריק שרון היינו כ"כלבים נובחים והשיירה עוברת". בג"ץ לא התייחס לרמיסת כבוד האדם וחירותו ואיפשר את כל הפעילות נגד נאמני ארץ ישראל. התקשורת כולה התגייסה למאמץ הממשלתי ותיארה בצבעים ורודים את העתיד הצפוי לעקורים, או בשפתם "המפונים". הוצגו תמונות של "קראוולות" עם גגות אדומים והאפשרות לקבלת פיצוי כספי גבוה. כל התנגדות תוארה על ידי התקשורת המגויסת כפשע נגד החלטת ממשלה צודקת.

מועצת יש"ע ארגנה הפגנות, אומנם הפגנות ענק, אבל המסרים לא שירתו את ההתנגדות. הסיסמאות

"באהבה ננצח" או "היה לא תהיה" היו חסרות משמעות, מאבק לא ניתן לנצח באהבה. אי אפשר לעצור דחפורים שהורסים את הבית באהבה, ו"היה לא תהיה" היא משאלת לב מיסטית.

בסיומה של הפגנת ענק בנתיבות צעדו עשרות אלפים לכיוון כפר מימון, מתוך מטרה ומחשבה שכפר מימון יהפוך לשטח כינוס לקראת הפריצה לתוך גוש קטיף. הוקם מחנה ענק וססגוני של אוהלים שבו התארגנו מתנגדי העקירה. אבל אז החליטו במועצת יש"ע להכניס את כל הציבור לכפר מימון. ריכוז וכינוס ושליטה, כדי שלא נוכל לבצע דבר.

הייתי עם הציבור הנפלא של אוהבי ארץ ישראל בכפר מימון, מוכנים וערוכים לפרוץ את הגדרות ולצעוד לעבר גוש קטיף. אבל במקום זאת ערכה מועצת יש"ע בעידוד והשגחה של משטרת ישראל הקפות לאורך הגדרות תחת השגחה של סדרנים עם תגי שרול ששמרו שאיש לא ינסה לפרוץ. לקראת שבת החליטה מועצת יש"ע להוציא את הקהל העצום ל"חופשת שבת". לא עזרו הבכי והצעקות, הציבור פוור.

ציבור ענק שיכול היה להשפיע מאוד בהתנגדותו לעקירה. היה ברור שהציבור לא יחזור.

לא לפחד כלל

העקירה וההרס החלו. נצרים חרבה למרות שאריק שרון הכריז לפני הבחירות ש"דין נצרים כדין תל אביב". תמונות עקירת נווה דקלים, היישוב הגדול והמרכזי בגוש קטיף, צרובות בזיכרוני כאילו היה זה אתמול.

בניגוד להצעתי לפזר את כל התושבים והנוער לבתי היישוב ולגגות, דבר שהיה מצריך כוחות וימים רבים לעקור אותם, שוב נקטו בעיקרון הריכוז וכינוס מאות מבוגרים ובני נוער לבית הכנסת המרכזי ביישוב. שירת הנערות וזעקותיהן מהדהדות בראשי, אבל זה לא מנע מכוחות הגירוש להוציאן ולהטילן לאוטובוסים שהוציאו אותן מחוץ לגוש קטיף.

במו עיניי ראיתי חלק מחברי מועצת יש"ע מבקשים מהשוטרים שירימו אותם בידיהם ורגליהם לצורכי צילום. רק שני חברי כנסת נראו

בגוש קטיף, אריה אלדד ואורי אריאל, שסייעו עד כמה שניתן למאבק. איפה היו השאר?

בי"ב באב תשס"ה, 17 אוגוסט 2005, חרב כל גוש קטיף. כפר דרום נותר היחיד שעוד עמד על תילו. בערב לפני עקירת כפר דרום התכנסנו בבית הכנסת, כ-300 צעירים שרובם בני ישיבות מיהודה ושומרון, עם הרבנים שלהם וכמה מתושבי כפר דרום. התבקשתי לעלות לבמה ולשאת דברים. הבטתי בפניהם של הבחורים הנפלאים, חשתי באווירה רוויית המתח, ואז במקום לדבר התחלתי לשיר: "כל העולם כולו גשר צר מאוד, והעיקר לא לפחד, לא לפחד כלל". השירה אחזה בכולם כאש. למחרת הוקף בית הכנסת במאות שוטרים וחיילים, תותחי מים הצליפו בנו ללא רחם. עמדתי בין הצעירים עם דגל ישראל מונף יותר משמונה שעות. הייתי רטוב עד לשד עצמותיי במי התותח שהתיז מים כחולים, ולא הורדתי לרגע את הדגל. עד היום אני לא יודע מאיפה היה לי הכוח, האם אני החזקתי את הדגל מונף או שהיה זה הדגל שהחזיק אותי?

בסיומו של יום ארוך, כפותים וחבולים, הובאנו לבאר שבע מול שופט עריץ שלא איפשר לאיש לפתוח את הפה, כינה אותנו בכינויי גנאי ושפט את כולנו, בוגרים וקטינים, לשבעה ימי מאסר באגף בכלא דקל שפונה ממחבלים. הפרקליטות לא הרפתה ממני ועיניי הדין ארכו חודשים.

עקירת גוש קטיף וצפון השומרון והגליית כעשרת אלפים יהודים מבתיים, הקימה בעוזה את מדינת חמאסטן שהמיטה עלינו את אסון ה-7 באוקטובר 2023. לא אשכח ולא אסלח עד יומי האחרון.





זעקת ילד ללא מילים

בין צעידה לילית במקשת אבטיחים שנגמרת בניידות משטרה לאדישות מפהקת בתחנה המרכזית בתל אביב, אני הייתי נער בן 14 שחשבוהו למשוגע, בזמן שהעולם כולו השתגע

יוני רוטנברג

איך עוצרים לרגע את כולם, וצועקים: "אני רק ילד"? איך מסבירים לקצין עם דרגות הסרן, בלב מקשת האבטיחים נטולת אור הירח, שקול המיית המסתננים, וזעקת הסירנות, ואיומיו החמורים - כל אלה לא צריכים להיות נחלתו של ילד בן 14? אך ברעש הזה קולך אינו נשמע, אתה רק צללית אחת שרצה בגמלוניות מועדת לנפילה בין אבטיחים בגדלים שונים, אויב העם שיש לבלום בכל מחיר.

אני זוכר את הלילה ההוא היטב. אחרי לילה ויום של הליכה, עתידיים היינו להשלים בו את המקטע האחרון בדרך לגדר המערכת, לגזור את הגדרות באמצעות קאטרים ולהסתנן אל תוך גוש קטיף הנצור. אני זוכר את הג'ינס הנערי עם הכיסים הגדולים מאחור, שאחרי המסע הזה כתמי הבוץ המעורבב בזיעה לא ירדו ממנו עוד. אני זוכר את חולצת הירוק זית עם ההדפס הכחול, שריח הצעידה החמוץ לא פג ממנה גם אחרי ארבע כביסות. הייתי

נער צעיר, אך נער צעיר שגויס בצו מצפוני כדי לבלום את האיוולת המרושעת שמנהיגיו הוקנים הוציאו לפועל.

אל הגוש לא הגענו. תום, אותו סרן שלכד אותנו במקשת האבטיחים, הוביל אותנו אל המחסום הקרוב ומסר אותנו לידי השוטרים. היו שברחו אל החשכה שמימין, היו שברחו לחשכה שמשמאל, אבל אני - רק נער - מה אעשה לבדי בחשכה ההיא. אז ישבתי באור המחסום, מביט

בניכור בשוטרים שבולמים רכבים מלהיכנס לגוש קטיף, וממתין בחרדה לגורלי. ייקחו אותנו למעשיהו, ניבאו חלק, ישליכו אותנו בתחנה המרכזית בבאר שבע, חזו בידענות אחרים. בסוף, בשתיים בלילה, צדקו דברי האחרונים. מה עושה נער, ילד בן 14, בשתיים וחצי בלילה בתחנה המרכזית בבאר שבע? מצטנף היטב בשק השינה במדרגות הכניסה לתחנת

אל הגוש לא הגענו. תום, אותו סרן שלכד אותנו במקשת האבטיחים, הוביל אותנו אל המחסום הקרוב ומסר אותנו לידי השוטרים. היו שברחו אל החשכה שמימין, היו שברחו לחשכה שמשמאל, אבל אני - רק נער - מה אעשה לבדי בחשכה ההיא. אז ישבתי באור המחסום, מביט בניכור בשוטרים שבולמים רכבים מלהיכנס לגוש קטיף, וממתין בחרדה לגורלי

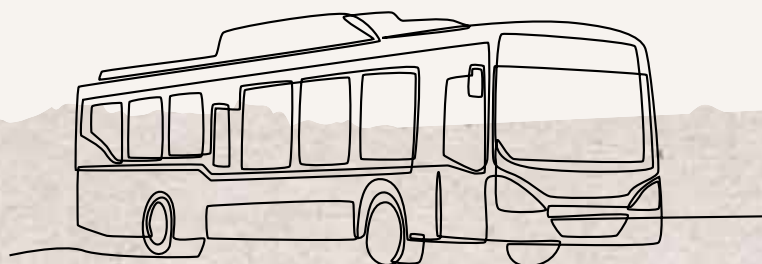
טרם עלה השחר האוטובוס יצא לדרכו. הנסיעה ארכה לא יותר משעה וקצת, אבל בסופה נחתנו בפלנטה אחרת על שביל החלב. התחנה המרכזית של תל אביב, שבימים ההם הייתה עוד מרכז שוקק חיים, התחילה את הבוקר שלה בפיהוק. עם תיק ענק על הגב, מכנסי ג'ינס מוכתמים וחולצה שאת ריחה קשה לסבול, פסעתי לתוך אולם הכניסה הממוזג. וכך

ראו עיניי: שני גברים ואישה שנושקים לשיבה לוגמים קפה הפוך ומעבירים ביניהם צקצוק, אישה צעירה סוחבת אחריה ילדה וממהרת לאוטובוס שכמעט יוצא לדרכו, גבר שמתהדר בלבוש משכיל מעיף בי מבט ומלגלג בינו לבין עצמו. במכונית העיתונים האוטומטית כיכב השער: תוכנית ההתנתקות יצאה לדרך.

עמדתי שם, ספק בלב אולם ההמתנה של התחנה המרכזית בתל אביב ספק במקשת

האבטיחים החשוכה ליד צומת כיסופים, וצעקתי חרש זעקה של ילד שאין לו מילים. לא היה לי האומץ לזעוק בקול, אז זעקתי בשקט. ואולי היה זה בגלל שלא האמנתי שזעקתי תעורר מי מהיושבים. הם יחשבוני למשוגע, כפי שהם חושבים את כל אחי למאבק נגד הגירוש.

עשרים שנים אחר כך, העולם כולו יודע כבר מי המשוגע.



הרוח שנכלאה בתוך הגדרות

היינו שם, נהר רבבות כתום ששטף את כפר מימון, נחוש להגיע בכל דרך לעזרת אחינו הנצורים בגוש קטיף. אבל התחושה העילאית של כמעט מעמד הר סיני הככה לבלון מנוקב, מרוקן מאוויר

רחלי מושקוביץ

עשרים שנה אחורה, אל הקיץ ההוא.

רק בוקר, אבל השמש כבר לוהטת ומעירה את כל מי שמצא פיסת חצר להירדם. אני מנערת את חולצת התנועה שנדבקת לגב. מגאפונים נמרצים מכריזים על כינוס מרכזי בשעה שתים עשרה, איפה שלפני יומיים היה דשא. מי שמצא ברחבי הכפר צינור מים מזוזף כבר שטף את הפנים. יעל ואני נעמדות בתור הארוך שמשתרך בסלון המשפחה שישנו אצלם בגינה הלילה – התור לשירותים.

למי שהיה מזל או שכל – יש קופסת שימורים של תירס לארוחת בוקר. אחרים מהלכים ברחוב המרכזי של הכפר הנצור, שמועות אומרות שאולי יאשרו כניסה למשאית עם סנדוויצ'ים. חבורות של בני נוער, סניפים שלמים שהדרימו, אוהלי קמפינג מוטוגנים בשמש של משפחות שהגיעו מכל רחבי הארץ. הנה מרחוק, מכרים מקריית שמונה, על שבעת ילדיהם. נחלצים אחד אחד מהאוהל הלוהט.

היום השני בכפר מימון, בואכה גוש קטיף. הרחוב הזה, שעד לפני יממותיים היה שקט כמו אקווריום רגוע, הפך בבת אחת ללווה של הר געש. ספק מאופק ספק מבעבע.

קבוצת נערות עוברות ומחלקות צ'ופרים עם טופי לכל עובר ושבו. משפחה מרובת ילדים עוברת ברחוב המרכזי עם שקיות זבל מאולתרות, אוספים אשפה. אין פינה פנויה מאנשים המבקשים צל או פיסת אדמה לשבת, ואין זווית ריקה ממעגלי לימוד ספונטניים. יש משהו חזק באוויר. אני לא יודעת לקרוא לו בשם. טוב צרוף באמונה. קבוצת חב"דניקים עם דגלים צהובים רוקדים במרכז הרחוב, אוספים לתוך המעגל כל מי שעובר לידם. אף אחד מהרוקדים לא מדמיין מה תהיה המשמעות של דגלים צהובים עוד עשרים שנה קדימה. לידינו נערים קופצים לעזור למשפחה חדשה שהגיעה להקים אוהל. בתוך הנהר הכתום מסתובבים אינספור צלמים ועיתונאים, גם ישראלים וגם מחו"ל, משדרים זרות רחוקה. מצלמות מתנוססות באוויר מכל פינה, מנסות להנציח רגעים חד־פעמיים.

בהמשך הרחוב התכנסות של אמירת תהילים המחולק. אנשים עוברים ואוספים כמה פרקים. כמה ספרים. כמה זכויות. איש מבוגר מתהלך עם שופר תימני מעוטר סרטים כתומים, מכריז מדי כמה דקות "אנא ה' הושיעה נא" ומריע בקול תרועה רמה. זה לא רק השופר, משהו באוויר מזכיר לי את ערב יום כיפור. רוממות הרוח, הגדירה יעל. שום דבר כאן לא מתכנס לי להגדרות. פשוט לי מה שמרגישה בפנים. חבורת קומונריות נסערות שמרגישות את כובד ההיסטוריה. אנחנו פוגות לבית הכנסת המרכזי לשיעורי התורה. במה עוד יש למלא את הזמן? מחכים. כולם מחכים. הזמן עובר מתדרוך לתדרוך וממתינים להוראות הקברניטים. מעזרת הנשים אני צופה ברב שעומד על הבימה, מבטו יודע לא מצליחה לעקוב אחרי המהלך האמוני שהוא משרטט, ובכל זאת מבקשת לספוג את מה שאפשר מהרוח השורה בבית המדרש. כאילו בחוץ אין סערה, ואין טבעות חנק של חיילים אטומי מבט שנוצרים אותנו בין גדרות הכפר.

השיעור נגמר, ולומדי השיעור מתקבצים למעגל מלוכד ששר "כי לא ייטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב. ה' הושיעה, המלך יעננו ביום קוראנו". השיר הזה, שאף פעם לא היה מועדף בפלייליסט האישי שלי, צולף לי בפנים. אולי זו המנגינה הארכאית הזאת, שלא מנסה לקלוע לטעמה של בת עשרה, שלא מנסה להתיישר עם צו האופנה. והיא פשוטה, חדורת אמת, והמילים מתיישבות במרכז. שרים שם למטה, שוב ושוב, חלקם עצומי עיניים, רבים מהם

כתומי חולצות. רוקדים שם בני עשרה לצד מבוגרים על ילדיהם ומתבגריהם. כמה אפילו מבוגרים ממש. נעים לאט, לקצב המילים, לקצב אמונתם התמימה.

משהו במעגל הבוטח שלהם מייצב לי את הערפל. אני מרגישה קטנה, לא מבינה כבר כלום. אבל יש מנהל לבירה והוא לא ייטוש ולא יעזוב. וזה תקף גם כשעשרות אלפי חיילים ושוטרים מקיפים אותנו סביב, כאילו היינו קן אויב מסוכן.

המגאפונים הנמרצים מניעים את כולם בדבוקה אחת לכינוס המרכזי. נהר כתום נוהר לשמוע מה ילד יום. הבשורה עוברת בין אלפי הראשים הצפופים: הלילה מפילים את גדרות כפר מימון ופורצים את הדרך לגוש. הלילה מציילים את הגוש. וזה אפשרי.

הערב יורד, וההתרגשות נרשמת באוויר. מתייצבים לטור ארוך, נחש אנשים נחוש. "רק לא באלימות", מתחנן הרב הצרוד במגאפונים, "רק לא באלימות, ורק לא מלחמות אחים". שיר רודף שיר ותפילה רודפת ניגון. בראשנו הולכים רבנים שלובי ידיים ואנחנו אחריהם. עשרות אלפי אנשים צועדים קדימה. החושך סמיך, אבל האופק בהיר. הלילה נגיע לאחינו הנצורים וחרב מתהפכת על צוואר גורלם,

כמה קילומטרים מכאן. "את רואה", יעל מושכת לי ביד, "זה האורות שם? זה הגוש". אין מילים לתרגם את התחושות, אבל חשמל עובר באוויר. שותפות לרגע היסטורי, גורלי כמו שמעולם לא ידעתי. לרגע אחד אני כבר לא אני, אלא חלק ממשוה גדול ואין־סופי. העוצמות מידבקות, והתחושות חסרות מילים. אני רק לוחצת ליעל את היד חזק, ואנחנו ממשכיכות להתקדם.

פתאום השיירה האין־סופית נעצרת. דממה מוחלטת נופלת במרחב. אדם לא מדבר, והשקט חזק מהקול, מהכול. אני מבטיחה לעצמי שככה נראה מעמד הר סיני. אלפים אלפים עומדים בדממה מרוממת. "מה קורה, למה עצרו?" מישהי לוחשת לפנינו. ואני בטוחה שברגע זה המשיח מגיע. זו תחושה ודאית. עוד רגע והוא מתגלה. סיבוב ראשון סביב גדרות הכפר החסומות, וסיבוב נוסף מתחיל. "זה כדי לבלבל את החיילים", יעל מנדבת הסבר. חייב להיות הסבר.

...

כפר מימון כבר הפך לבלון מפוצץ, גומי ריק שנגנב ואיבד את האוויר. מדבקות כתומות דרוסות על האספלט המרוקן. יעל ואני נוסעות בטרמפים לשדרות, משם לירושלים. הדרך שותקת. הסרטים הכתומים המתנופפים על אנטנות המכוניות נראים כמו לעג לרש.

תשעת הימים מרגישים כמו ערב חורבן הבית ממש. אני עומדת בתפילה מול הקיר היחיד שנשאר מהחורבן ונחנקת מהבכי, איכה, איכה, איך ככה. מוצאי תשעה באב ואף אחד לא מחכה לנופש או לחופש. החורבן רק מתחיל. יישוב אחרי יישוב נחרבים עד עפר, נהפכים במלעותותיו של D-9 לעיי הריסות. הרדיו באוטובוס בדרך לסניף משרד דיווחים בלי הפסקה, מגורשים מהגוש שנזרקו למלונות נוסעים להצטרף למאבק על בתי חומש. אני אוטמת קשב. אין בי מקום לשמוע את הפרקליט המשפטי שחושב ש..., ואת

הפרשן לענייני מתנחלים שצופה כי...

הכול בוער. הכול סוער. קשה לנשום. בלילות אני יורדת לכוהל בחולצת תנועה וסרט כתום, ומצטרפת לאוטובוסים שמרוקנים את משפחות המגורשים הישר לרחבת האבן. הנה מגיעה תהלוכה רגלית של אנשי נצרים, נושאים את המנורה הגדולה מבית הכנסת. לרגע הכול מתערבב לי בערפל הדמעות, תמונה מבית שני או מהיום? היה? הווה? החניכים מהסניף שלי מקימים שולחן פלסטיק, מציעים שתייה ועוגות לנפלטים מהאוטובוסים. חלקם נראים טרוטי עיניים מבכי, עייפות ודאגה, וחלקם אפילו לא חוננים אותנו במבט. פוסעים קדימה אל הכותל, קבוצה מלוכדת, ראשם זקוף והם שרים בגוש גדול. וקולות הבכי והזעקה נמהלים

פתאום השיירה האין־סופית נעצרת. דממה מוחלטת נופלת במרחב. אדם לא מדבר, והשקט חזק מהקול, מהכול. אלפים אלפים עומדים בדממה מרוממת. "מה קורה, למה עצרו?" מישהי לוחשת לפנינו. ואני בטוחה שברגע זה המשיח מגיע. זו תחושה ודאית. עוד רגע והוא מתגלה. סיבוב ראשון סביב גדרות הכפר החסומות, וסיבוב נוסף מתחיל. "זה כדי לבלבל את החיילים", יעל מנדבת הסבר. חייב להיות הסבר

בקולות שירה רבה.

ואני לא פה ולא שם. ערבובי'ה. זו המילה היחידה שעולה בראשי שוב ושוב.

...

עשרים שנים עברו. אנחנו עדיין הולכים בסיבוב כמו בפאתי כפר מימון, אותה נכונות, כמעט אותו תום. סיבוב, ועוד סיבוב נוסף. זו הצעידה לתוככי עומק הגאולה ממש. כאבי הגדילה בלתי נתפסים, צירי הלחץ של הלידה הזאת פועמים מאוד. הגאולה היא לא תוכנית כבקשתך. גם אם זה נראה סיבוב חוזר, זו בעצם ספירלה – כבר טיפסנו למדרגה חדשה.

אנחנו לא יודעים מתי זה יקרה. ואף על פי שיתמהמה, עם כל זה אחכה לו, בכל יום, שיבוא. אולי היום. רק שלא נפסיק לחכות.





למי קראת אח?

כמה שניסינו להסביר לילדים שאנחנו שומרי חוק ואוהבים את החיילים, פתאום בערב שבת בדרך למחסום כיסופים הכול התחיל לקרוס

הרב ליאור אנגלמן

עשר פעמים אמרנו לילדים שהחוקים לטובתנו וצריך לשמור עליהם, מאה פעמים אמרנו להם שאסור לשקר, גם כשלא נעים, גם כשמפחדים להיתפס. אלף פעמים אמרנו כמה אוהבים החיילים שלנו וכמה אנחנו מכבדים את המדינה שלנו, והקפדנו לעצור בדרך מהישוב פסגות בכל מחסום כדי לפנק את החיילים במשהו טעים.

אבל עשרות ומאות ואלפי ורבבות מיילים נכונות יכולות לקרוס ברגע, וזה בדיוק מה שקרה לנו במחסום, בכניסה לגוש קטיף. זה התחיל למען האמת כמה עשרות קילומטר קודם לכן. "יש שם ניידת", אני אומר לאשתי ועושה פרסה כמו אחרון העבריינים שלא רוצים לפגוש משטרה, ואז מזהה שיירת רכבים שעוקפת את המחסומים בדרך לגוש על שבילי עפר. אין לנו ארבע על ארבע, אבל מיצובישי ספייסווגן נחושה עם סרט כתום מתנפנף על האנטנה יכולה לעשות את העבודה. לפני הפנייה לדרך החקלאית עוד ראינו רכב אחד עם סטיקר "אחים לא מגרשים" ורכב אחר עם סטיקר "אל תקרא לי אח".

כשהצלחנו להערים על המחסום הראשון פרצו הילדים במחאות כפיים והבנו שהחינוך קרס. הם מצידם משחקים "שוטרים וגנבים", אבל זה רק אומר שאנחנו הגנבים בסיפור הזה, מי היה מאמין. אחרי היציאה מהשביל החקלאי, מחסום בהפתעה. חייל שואל "לאן אתם", אחד הילדים שר לו: "יהודי לא מגרש יהודי". החייל מתעלם. עבר קורס

בניסנית, שלא כביישובי הגוש, החורבן כבר היה מוחשי. רוב הבתים כבר היו ריקים. על גדרות האבן השאירו אנשים בובות ילדים, והלכו. פינוי מרצון קראו לזה. מאיימים עליו שלא יקבל פיצויים, שלא ישוקמו החממות, שלא יהיה לו היכן לגור, עד שיאמר רוצה אני. ממש רצון. מה שמדהים זה שכרוב יישובי הגוש כל האיומים וההפחדות הללו לא הועילו. איזה כוח עמידה של אנשים, לא להאמין

בטוח שהשוטר כזה אח, עשרים דקות עד שאישרו לנו. עוד עשרים דקות שבהן השוטר, החייל והמדינה הם האויב.

יודע תעלומות

בבר המצווה הזאת, כמו בכל הימים הסמוכים להחרבת הגוש, התחדד לי המושג "חיי שעה". מותר לחלל שבת בשביל חיי שעה, כלומר בשביל להרוויח עוד קצת זמן בחיים. משמע, יש משמעות נצחית ומקודשת לכל רגע בחיים. ככה הרגשנו גם שם: יש משמעות נצחית לכל רגע של חיים יהודיים על אדמת הארץ הזאת. לכן אנשים המשיכו להשקות את הדשא שעתידי להיעקר, לכן אנשים הקפידו לא ללכלך קירות שעתידיים להיחרב. לכן רוקדים ושרים בשמחה, הגם שיודעים שהגזירה מתקדמת בצעדי שרון.

מישהו שם למעלה בבורות יהודית מוחלטת החליט לדחות את יום הגירוש המתוכנן מתשעה באב ליום שאחריו. כל כך רגיש, לא לערב חורבן בחורבן. אלמלא יופיים של חיי שעה ויוקר המחייה עוד יום אחד באדמת הארץ, היה צריך להפגין: אל תדחו, אל תכבסו את זה, תשעה באב הכי מתאים. חטא המרגלים, חורבן הבית, בכייה לדורות - יצא לכם בול. אבל גם י' באב יושב טוב - זה היום שבו באמת הכול עלה באש, שיא הלהבות. ואיך מי שמתיימר להנהיג מדינה יהודית לא שומע את קריאת "אל תשלח ידך" שמהדהדת בכל העולם מהתאריך הטעון בלוח העברי.

בניסנית, שלא כביישובי הגוש, החורבן כבר היה מוחשי. רוב הבתים כבר היו ריקים. על גדרות האבן השאירו אנשים בובות ילדים, והלכו. פינוי מרצון קראו לזה. מאיימים עליו שלא יקבל פיצויים, שלא ישוקמו החממות, שלא יהיה לו היכן לגור, עד שיאמר רוצה אני. ממש רצון. מה שמדהים זה שכרוב יישובי הגוש כל האיומים וההפחדות הללו לא הועילו. איזה כוח עמידה של אנשים, לא להאמין.

את שבת חזון בניסנית לא אשכח לעולם, במיוחד לא את השאגה ב"אנא בכוח" - "שמע צעקתנו יודע תעלומות". ולחשוב שהוא ידע כבר אז לאן זה יוביל בעוד שמונה עשרה שנים, שמע את הצעקה ובחר לאפשר לחורבן הזה להתמשש. אני רק מנחם את עצמי שהוא יודע עוד כמה וכמה תעלומות לטובה שאנחנו עדיין לא יודעים.



כאן, מול הים

טיול פרדה אחרון בשביל בין בתי שכונת ילדותי בגני טל, והחיילים מאיצים בנו לצאת. זה סוף הדרך. אבל כתאום, לפני שנתיים, התעוררה תקווה מחודשת

דיקלה גליעד

קרוב ללב שנשאר שם

ולפתע, לפני שנתיים, אחרי שכבר התקווה כוסתה מציאות ונותר רק החלום, התעוררה לה תקווה מחודשת. בחדשות שומעים שמות כמו חאן יונס, מואסי, דיר אל-בלח, וכולם פתאום יודעים איפה זה, ואני מתרגשת וגאה, כי אני הייתי שם, עוד לפני הבלגן. וזה כל כך קרוב לבית, זה כל כך קרוב ללב שלי שנותר שם, זה ממש במרחק נגיעה. ואני יודעת שהבית כבר לא...

יודעת שאין לי מה לחפש שם מכל מה שהשארתי מאחור, אבל הים אותו הים והריח, הדקלים, הרוח, השקיעות הכי יפות בעולם, הן

בחסרונן, ואחרי הפעם השלישית שעברתי כבר לא היו בי דמעות...

והשכונה שלי. משפחת אדלר, אדלר, סלוצקי. שיחות נפש עם אורית על אהבה, על התבגרות, היינו משתזפות על גג הבית וחולמות על בית משלנו, ובלילות חמישי יוצאות לחלק עוגות לחיילים בבסיסים שסביבנו.

והנה הבית שלי. גינה פורחת מקיפה אותו, פרחים מרהיבים, עצי פרי שופעים, דשא מטופח. אני נזכרת בכל מה שעבר עלינו בבית הזה. ארוחות שבת, המריבות עם האחים, ריח מרק העגבניות ביום חורף קר, חזרה מהים

"זכרי כל פסיעה, כל צעד. שאפי לקרבך את הריח, את האוויר, את המראות. אל תחסירי דבר, אל תשכחי את הצעדים האלה, אולי זו הפעם האחרונה שתלכי כאן. אולי. ואולי לא?" אלו הקולות שלי.

לאחר התפילה האחרונה בבית הכנסת אני בוחרת ללכת דרך גן הילדים. כל כך הרבה שעות ביליתי פה, בדמיונות, במשחקים ובשירים. כאן התאהבתי באקורדיון, כאן אכלתי כל חורף קליפות תפוזים מסוכרות שהכינה רחל, עוזרת הגננת, כאן התפלשתי בחול ומכאן חזרתי כל יום הביתה.

אני ממשיכה ללכת.

הנה הבית של משפחת קדוש. את הבית הזה הייתי מנקה בכל יום שישי כסטודנטית. מבריקה חלונות, מטאטאה את הרצפה, שופכת מים וגורפת, מסירה אבק ולבסוף מקבלת את שכרי מידי סמדר שהייתה מודה לי בחיוך טוב, שמחה שהפקידה את הבית בידיי החרוצות.

מולו הבית של משפחת מאור, ביליתי פה כל כך הרבה! הבית חסר אור אחרי שנפטרה יהודית, אם המשפחה.

כאן גדם עץ השיטה שנתן צל, וחשבת שזאבכה בכל פעם שאעבור דרכו ואראה

יודעת שאין לי מה לחפש שם מכל מה שהשארתי מאחור, אבל הים אותו הים והריח, הדקלים, הרוח, השקיעות הכי יפות בעולם, הן שם, אני יודעת. לפתע חזרה הילדה הקטנה, המרגישה, הדמעות פורצות בטבעיות שכזאת, כמו לא הסתתרו בתוכי עשרים שנה. עכשיו כבר מותר לבכות, עכשיו כבר מותר לקוות, אלו לא חלומות באספמיא

שם, אני יודעת. לפתע חזרה הילדה הקטנה, המרגישה, הדמעות פורצות בטבעיות שכזאת, כמו לא הסתתרו בתוכי עשרים שנה. עכשיו כבר מותר לבכות, עכשיו כבר מותר לקוות, אלו לא חלומות באספמיא, זה לא בשמיים, זה כאן, מול הים.

דיקלה גליעד גורשה מביתה בגני טל
תשס"ה

מלאים בחול וחוויות, אורחים, הקומה העליונה עם הנוף והבריזה מהים, הסוכה הגדולה במרפסת, הפרדה של ההורים... הייתכן שזו הפעם האחרונה שאראה אותו? החיילים כבר ממתנים בבית, מאיצים בכולנו לצאת. הדמעות שזלגו בעדנה שוטפות את העיניים, והלב עדיין מסרב להאמין. סוף הדרך.



עוד נשוב לשם

מאוסלו דרך הגירוש עד לטבח בעוטף ומבצע חרבות ברזל – עשר תמונות של חיים וחורבן בגוש קטיף, שמתכנסות אל התקווה שהפכה למוחשית לשוב ובקרוב

עמנואל שילה

1

את ארבע השנים היפות של מגורינו בנווה דקלים התחלנו ב'זמן חורף' תשנ"ג (1992), מעט לאחר עלייתה של ממשלת רבין-פרס לשלטון. באנו כמשפחת אברכים צעירה עם שני ילדים רכים, הקטן בן חודשיים והבכור גדול ממנו בשנה. הים, החול, השכנים הנפלאים ומצוות יישוב הארץ היו הבונוס. באתי כדי ללמוד גמרא בעיון בשיטת 'אליבא דהלכתא' בכולל מג"ל המקומי. שיטת הלימוד הובילה בהמשך לעבודה קצרת שנים בשיבת ההסדר בקרני שומרון, אבל גם זרעי העיסוק הממושך בתקשורת נורעו דווקא שם, בחולות הגוש.

2

בשלהי הקיץ שלאחר מכן פרצו הסכמי אוסלו. בתהליך מדורג, ערפאת ורבות מחבליו קיבלו תחילה שליטה בעזה בטרם עברו לרמאללה. בהשראת קמפיין 'העם עם הגולן' יזמתי מבצע שניסה לרתום את תושבי העוטף למאבק בהסכמים. גייסנו בני נוער מהגוש לייצר ולתלות בעוטף שלטים בנוסח "אש"ף בעזה - הדרום בסכנה". רבין ופרס לעגו לאזהרות. "לא הייתה אף קטישה מעזה ולא תהיה אף קטישה" הבטיח ראש הממשלה. כמו האזהרות נגד ההתנתקות, שצדקתן נרשמה בדם הנטבחים בעוטף אחרי 18 שנים, גם הפצמ"רים והרקטות הגיעו אחרי שהסכמי אוסלו כבר הפכו לעובדה מדממת ונפוצה.

3

חגיגות העשור לנווה דקלים התקיימו בתשנ"ג בצל תחושת מצור ואי-ודאות שריחפה כעננה קודרת מעל יישובי הגוש. אבל רבין הבטיח שגושי ההתיישבות יישארו בשליטת ישראל, ובחרנו באופטימיזם, בתקווה ובצמיחה. ובכל זאת, מסמר הערב החגיגי היה שיר המחאה הוועק של הנוער: "אם מותר לי להעיר כבוד ראש הממשלה/ התוכנית הזאת נראית לנו די אומללה/ שוטר פלשתינאי - איך אפשר לעכל?!/ הרי ידיו טבולות בדם, הוא מחבל!". והפזמון החזור: "נווה דקלים/ מה יהיה עכשיו, כולנו שואלים".

4

לא חלף זמן רב מההבטחות לשקט שיביא אוסלו ככנפיו, וכמעט מדי ערב החלו ערביי חאן יונס לפצוח להנאתם בירי לעבר נווה דקלים. קליעים נותבים שרטטו קווים אדומים בשמי היישוב. בזכות דיונת החול הגבוהה שחצצה בין היישוב היהודי לעיר הערבית, היריות חלפו מעל הגגות האדומים בלי לגרום נזק, בשביל ילדינו הפעוטים, שנחרדו עמוקות מהזיקוקים ביום העצמאות, רעש היריות הפך לשגרה. "אל תפחד", אמר הבכור לשני בעת משחק בחצר, "זה לא זיקוקים, זה רק יריות". הפיגועים הקשים יותר הגיעו בשנים הבאות, עם מטעני תופת ואפלי פצמ"רים.

5

התחלנו לראות כיצד התקשורת הישראלית כולה מיישרת קו עם המרת הדת האידאולוגית של ממשלת אוסלו. מלבד ערוץ 7 שנתן פייט, רק מתי מעט לא הצטרפו למקהלה העיתונאית שנרמלה ארגון טרור רצחני ואת רב-המרצחים העומד בראשו, והריעה לממשלה הזוממת למסור לידיהם את השליטה במרחבי ארצנו. שילוב של תמימות ואמונה רתם אותי ליוזמה נועזת שהוביל ראש הכולל, הרב טל, להקמת עיתון ברוח יהודית-לאומית. יצאנו לדרך בלי גב כלכלי או רקע מקצועי. עברו

שלוש שנים עד שבקיץ תשנ"ז הגיליון הראשון של 'מקור ראשון' עלה על מכש הדפוס. כבר הייתי אז ר"מ בשיבת ההסדר בקרני שומרון, ומימי לא התכוונתי להיות עיתונאי. אבל החיידק התקשורתי שדבק בי בנווה דקלים הביא אותי שנה מאוחר יותר לעריכת 'מקור ראשון', ולאחר מכן, מזה 23 שנים, לעריכת 'בשבע'.

6

עם סיום הלימודים והמעבר לקרני שומרון הקרובה למרכז, הרגשנו קצת כאילו ירדנו לג'ז. לפחות נתניהו הקדים וניצח בבחירות '96, והתנחמנו שמעתה הוסר האיום על עתיד חברינו בדרום. הגוש המשיך לצמוח ולהתפתח, אבל גם האיום הביטחוני מהשכנים הרעים הלך והתעצם. כאשר אריאל שרון המסוכך בחקירות הכריז בסוף 2003 על תוכנית ההתנתקות, כבר יכולתי לרשום את מחאתנו על דפי 'בשבע' ולא נזקקתי לשלטים מאולתרים. במשאביו המוגבלים הצבנו אלטרנטיבה לתקשורת, ששוב התגייסה לקדם את העקירה. הענקנו רוח גבית למיזמי הסרט הכתום, השרשרת האנושית, מבצע 'פנים אל פנים' במשאל מתפקדי הליכוד והצעדה הגדולה אל הגוש שנעצרה בכפר מיימון. מכל עיתוני ישראל, 'בשבע' היה היחיד שסייר לפרסם את מודעות תעמולת הכוזב הממשלתית "יש פתרון לכל מתיישב".



7

כאשר הוטל מצור על הגוש והכניסה הוגבלה לתושבים בלבד, החזרתי במשרד הפנים את כתובתי לנווה דקלים. כמה שבועות לפני הגירוש חגגנו בכפר דרום הנחת תפילין ראשונה לכן שעמד לחגוג בר מצווה. בזכות הרישום כתושב הגוש העברתי במחסום את בני המשפחה המורחבת, שחלקה ניצלו את ההזדמנות כדי להישאר בגוש ולהצטרף למאבק של התושבים. חודשים רבים אחרי הגירוש עוד קיבלתי ודחיתי בנימוס הצעות טלפוניות מהרשויות לקורסים מקצועיים והטבות שונות שאני זכאי להם כמי שרשום כתושב מגורש.

8

התמסרנו בכל מאודנו למאבק להצלת הגוש, ובחודשים האחרונים שלפני הסוף הפכה נווה דקלים לבינתנו השני. למחרת תשעה באב תשס"ה ראינו בעיניים כלות איך נחילי חיילים בשחור כובשים את רחובות היישוב ומגרשים את התושבים מהבתים. בעיתון קראנו לקו מאבק תקיף, כולל סירוב לפקודת הגירוש הבלתי מוסרית ומאבק פיזי בידיים

חשופות מול המגרשים. כאשר אומץ קו מאבק רך יותר, לא סמכתי על ניסים. קיוויתי שלב החיילים לא יעמוד במשימה הלא אנושית של גירוש אחיהם מביתם, אבל ההכנה הפסיכולוגית שעברו אטמה את עיניהם מלראות ואת ליבם מלהרגיש. אנו התומכים שבאו מבחוץ יצאנו מובסים, דואבים ודואגים, אך זה היה כאין וכאפס מול מנת הסבל והייסורים שציפתה לאחינו המגורשים. התקשורת שהשחירה את פנינו לאורך המאבק הריעה למגרשים, והואילה גם להחמיא על האיפוק היחסי של המגורשים שמנע עימות בין אחים. בדיעבד, לנוכח המחיר המר ששילמנו כולנו בשנתיים האחרונות, ספק אם עשינו טובה גדולה לאומה כשקיבלנו על עצמנו להפסיד.

9

ימים ספורים לאחר הגירוש, באישור מיוחד מהצבא, חזרנו ונכנסנו כדי להביא כתבה מצולמת אחרונה מהגוש הריק והחרב. ראינו את בתי היישובים השוקקים כשהם מנותצים לגלי שברים של בלוקים, אריחים וזכוכית. מיירי צחי, הצלמת שלנו, התרוצצה בין ההריסות, קולטת במצלמתה את קרעי החיים שהושלכו לעפר בנווה דקלים, בגני טל ובכפר דרום. לא פחות ממראות החורבן הכביד השקט המוחלט, שקט שלאחר המוות.

לצד הכביש סמוך לנווה דקלים מצאנו מוטל שלט דרכים עם שם היישוב. לרגע חשבנו לקחת אותו למזכרת, והחלטנו לוותר. לפני שנה, בסיור בניר עוז השרופה והחרבה, נזכרתי בשלט הזה כשראיתי על קיר ביתם השרוף של יוכבד ועודד ליפשיץ שלט דרכים ועליו המילים גוש קטיף.

מבני הציבור לא נהרסו, ובמרכז המסחרי השמם חלפתי על פני חנות הספרים הנטושה של משפחת שלוה. בבוקר היום המר והנמהר של תחילת הגירוש, י' באב תשס"ה, מצאתי את החנות פתוחה עדיין, במחווה נואשת של היאחזות מאמינה בחיים ובשגרה. נכנסתי ורכשתי שם תנ"ך גדול בכריכה אדומה, שמטעין אותי עד היום בפסוקי פורענות ונחמה.

אני רואה בימים אלה את צילומי הדיי-נייגים והבאגרים של צה"ל גורסים לחצץ ועפר את בתי הערבים ברפיח, חאן יונס וג'באליה, שחגגו את הרס בתי שכניהם היהודים ומיהרו להצית גם את בתי הכנסת שנותרו שלמים, ובליבי מהדהד הפסוק "בת בבל השדודה - אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לנו".

10

חידוש ההתיישבות היהודית בחבל עזה לא נכלל במטרות מלחמת חרבות ברזל, כדי לא לעורר מחלוקת. אבל במסגרת השיח הציבורי בוודאי נכון להעלות את התקווה הציפייה והדרישה לתקן את העוול הערכי הנורא ואת האיוולת הביטחונית האיומה. אחרי עשרים שנה של תשלום מחיר כבד ונורא, מותר לקוות לתיקון. השיבה אל הגוש ובניינו מחדש יהיו שלמים יותר אם יבוא מתוך התעלות רוחנית של הבנת העוול ובקשת פיוס וסליחה. "השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם", נאמר בסיומה של מגילת איכה. מתוך השיבה אל ה' נחדש ימינו כקדם ונשוב גם לבנות התיישבות יהודית גדולה וחזקה בעזה. ותתקיים בנו נבואת עמוס "ונטעתם על אדמתם, ולא יינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם, אמר ה' אלוהיך".

צילום: לירון מולדובן

יסכה ולדמן

41 

נשואה לרב נעם, אם לתשעה



תושבת קריית ארבע

ראש מדרשת נריה
מגורשת משא־נור

התחלה// נולדה בשדרות. בגיל שנתיים עברה עם משפחתה לקיבוץ שעלבים, שם גדלה, למעט גיחה קצרה לבית שמש. השנייה מתוך חמישה אחים.

אבא// הרב רחמים נסימי (71). גדל בבית מסורתי בשדרות להורים שעלו מפרס. בצעירותו התחזק והפך לאיש חינוך עד שמונה למנהל מחלקת החינוך בשדרות. בשלב מסוים החליט לעזוב משרה מכובדת ולהשתקע באוהלה של תורה בישיבת שעלבים. אחרי עשור בישיבה, עבר לבית שמש והקים את הגרעין התורני הראשון של רשת 'שעלי תורה'. 'בעקבות מחלה של אמא חזרנו לשעלבים, משם הקים את האימפריה הגרעינית, לצד הסיוע לאמא, ההתמודדות עם המחלה והשלכותיה'.

אמא// גילה נסימי ז"ל. אשת חינוך. ילידת חיפה, בת לניצולי שואה, שבאה להתנדב בשדרות עם בנות ממכון גולד. 'היא נפגשה עם אבא שלי, שהיה ראש מחלקת החינוך, כדי לקבוע לו"ז עבודה. נוצר ביניהם חיבור ותוך שבועות ספורים הם התארסו'. כשילדה את הבן הצעיר התגלתה אצלה טרשת נפוצה. 'אחרי עשור של התמודדות בגבורה עם המחלה, היא נפטרה בגיל 42'.

ספסל הלימודים// ביסודי למדה בבית הספר הממלכתי־דתי שלהבת בקיבוץ שעלבים. 'בשנה הראשונה הייתי נוסעת כל יום בהסעה מבית שמש, כי עוד לא היה בית ספר דתי נפרד בבית שמש. כשנאלצנו לחזור לשעלבים, כמוון המשכתי ללמוד שם'.

טלטלה// משם עברה ללמוד באולפנת הרב בהר"ן. במהלך הלימודים באולפנה, חוותה את אחד המשברים הגדולים בחייה. 'את הבשורה שאמא שלי נפטרה קיבלתי כשהייתי באולפנה, תוך כדי שלמדתי למבחן. זאת הייתה חוויה מאוד מטלטלת. יש לי הרבה הכרת הטוב לקדוש ברוך הוא, שמתוך הנפילה עזר לי לקום לאט לאט ולזכות לעוצמות חיים גבוהות יותר. כמוון שהאולפנה ליוותה אותי, לצד משפחתי המורחבת, ואבא שהקפיד לבקר אותי באולפנה פעם בשבוע. אין ספק שזה נתן לי הרבה כוח'.

שליחות// במסגרת השירות הלאומי הדריכה כיתה י"א באולפנת אבן שמואל, שם התחדדה אצלה ההבנה שהשליחות שלה נמצאת בעולם החינוך ושהזה הצעד הבא שלה. 'אומנם במהלך שנות התיכון הייתי מדריכה וקומונרית והקמתי סניף בבית שמש, אבל שם נפל לי האסימון באופן סופי שזה הייעוד שלי'. אחרי סיום השירות הלאומי, החלה ללמוד לתואר ראשון ביעוץ וספרות במכללת אורות ישראל.

החצי השני// הרב נעם ולדמן, ראש ישיבת ההסדר ניר קריית ארבע. 'תברת ילדות של אמא שלי משעלבים שידכה אותי לחבר טוב של הבן שלה'. בתוך שבועיים, שכללו חמש פגישות, השניים התארסו. 'נעם הוא מתנה אלוקית מעל הטבע'.

קסם של מקום// באותה תקופה, הרב נעם למד בשיעור ג' בישיבת קדומים ובבילות שמר ביישוב שא־נור. 'גדלתי עמוק בתוך האידיאלים של גרעינים תורניים, והיה ברור לי שצטרף לאחד הגרעינים התורניים שאבא שלי הקים. כשהכרתי את בעלי, גיליתי את הקסם של יהודה ושומרון. אחרי הפעם הראשונה שהגעתי איתו לשא־נור, אמרתי: 'ואו, כאן יהיה הבית שלנו'. באותם ימים גרו רק ארבע משפחות בשא־נור. זה היה מקום שומם אך יפהפה בקצה העולם. חלקת אלוקים קטנה שהציוויליזציה לא נגעה בה. התאהבתי באדמה שם

שום דבר לא היה לחינם. עוד נשוב'. המשפט הזה הולך איתי ונמצא איתי יום־יום בתפילות שלי כבר עשרים שנה. היה ברור שנחזור לשא־נור. במהלך השנים זכינו לעלות כמה פעמים לשא־נור, הנחת התפילין של הבן שלנו הייתה שם. והנה, אנחנו כאומה מכינים כבר את התשתיות לבנייה בשא־נור. זה נותן הרבה תקווה'.

קמנו ונתעוררד// אחרי הגירוש שוכנו המגורשים משא־נור באולפנת רעיה בבית אל. 'לבעלי הייתה הרגשה פנימית שלא נכון לנו להישאר במתחם מפונים. באופן אישי חשתי צורך להישאר יחד עם האבלים הכואבים, אבל לא נשארנו איתם. לימים הצעד הזה היה נכון לנו כמשפחה. אסתר כריש ז"ל סידרה לנו קרוואן בקדומים, כדי שנעם יוכל להמשיך ללמוד בישיבה. גרנו שם במשך שנתיים וחצי. בהמשך לרצון שלו בלימודי דיינות, הוא מצא חבורה מכולל הדיינות של כפר דרום שעברה לבית חג"י בהר חברון. עברנו לשכונת המפונים ביישוב ונקשרה בינינו חברות מופלאה'.

שיפוץ תוכניות// לאחר כמה שנות מגורים בבית חג"י, רכשה המשפחה בית קרקע. עם התחלת השיפוץ בבית החדש, קיבל הרב נעם שיחת טלפון מהרב דוד פוטש, מראשי ישיבת ניר. 'למעשה, הוא ביקש ממנו להצטרף אל אביו בראשות הישיבה. בקושי הספקנו ליהנות מהשיפוץ וכבר עברנו לשליחות הבאה בקריית ארבע'. מאז, כבר 12 שנה שהרב נעם ממשיך את תורת אביו בראשות הישיבה. 'בין לבין גרנו

עברו לגור איתנו, ולקחו חלק פעיל בהנהגה של שא־נור עד החורבן'.

היה לא תהיה// 'עד לבוקר הגירוש התנהלתי כרגיל. העמדתי בצק, הפרשתי חלה ואפיתי לחמניות, תוך האזנה למוזיקה. במבט לאחור, חיינו בסרט, אבל זה מה שאפשר לנו לתת את הגשמה שלנו למקום הזה. היה לי אמון גדול בעם ישראל ובקדוש ברוך הוא שיהפוך את הקערה על פיה, אבל הקדוש ברוך הוא חשב אחרת ואנחנו מקבלים את הדין. היה קשה, אבל אני יודעת שעשינו כל מה שיכולנו'.

אובדן// 'רגעי הגירוש עצמו היו כמו מוות. זה החזיר אותי כמה שנים אחורנית לפטירה של אמא שלי. זאת הייתה החוויה. אתה רוצה להיאחז בדבר ולא רוצה לתת לו ללכת, אך זה נשטט לנו מתחת לרגליים. היינו בין הזוגות הראשונים שפנו משא־נור. יותר ממאה חיילים וחיילות באו לפנות אותנו. לא היה לנו יותר מדי מה לעשות. לא ארזנו כלום, חיינו כרגיל. צעקתי על אחד הקצינים שיוריד את הווסט עם דגל ישראל כי הוא לא ראוי ללבוש אותו. הוא נענה לבקשתי, הביא לי את הווסט ולבשתי אותו. יצאנו אבלים וחפויי ראש כמו למסע לווייה. ניסיתי להסתכל לחיילים בעיניים, התחננתי שיעצרו. עוד לא מאוחר, אפשר לתקן. אבל הם סירבו להסתכל לי בעיניים. הייתה אטימות מוחלטת'.

תכף נשוב// 'כשיצאנו משא־נור, חמי הרב ולדמן אמר לנו: 'האדמה זוכרת, האדמה שומרת.



השבוע בתלמוד הישראלי

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה

דף מ' - יין תפוחים לרבי יהודה הנשיא

פעם אחת חלה במעי רבי יהודה הנשיא. הוא ידע שאם הוא ישתה יין שיוצר מתפוחים - ייטב לו, אבל לא היה ברשותו אלא יין תפוחים שיוצר על ידי נוכרי, ולכן נמנע רבי יהודה הנשיא מלשתה היין, מפני שהיה לו ספק. במה הוא הסתפק?

חז"ל גזרו שכל יין של נוכרי אסור בשתייה ובהנאה. רבי הסתפק האם גם יין תפוחים כלול בגזרה זו. אמר רבי: "היש כאן משהו שיוצר מה ההלכה?" אמר רבי ישמעאל: "פעם אחת אבי, רבי יוסי, חש במעיו והוא שתה יין תפוחים עתיק בן שבעים שנה, של נוכרי, והתרפא. סימן שמוותר הדבר". הלכו וחיפשו ומצאו אצל נוכרי יין תפוחים עתיק ושתה רבי ונרפא.

דף מ"ג - מנורת המקדש

לאחר שהחשמונאים ניצחו את היוונים וגרשו אותם מבית המקדש השני ומירושלים, הם ניגשו לשקם את בית המקדש, כדי לעבוד את עבודת המקדש.

מנורת הזהב שעשה משה רבנו, נלקחה שכל זה מכפר על ידי האויבים, והיה צורך לעשות מנורה חדשה. באותם ימים היו בני העם עניים ולא היה להם די ממון כדי לעשות מנורה מזכה, ולפיכך עשו מנורה ממוטות של ברזל שצופו בבדיל. לאחר שהתעשרו, עשו מנורה חדשה מכסף. כשהתעשרו עוד, היתה להם אפשרות לעשות מנורה מזכה טהור.

★ | מן ההיסטוריה | פרס נובל לשלום לאלי ויזל

אלי ויזל היה סופר ועיתונאי, ניצול שואה, שהקדיש את חייו להנצחת זכר השואה וסיוע ליהודים במצוקה בכל העולם. מלבד זאת היה פעיל זכויות אדם ופעל בנוגע לסכסוכים אלימים רבים בעולם, ביניהם האפרטהייד בדרום אפריקה, מאבק הכורדים, הטיהור האתני ביוגוסלביה ועוד. **הוא עמד בראש הוועדה הנשיאותית לזכר השואה בארה"ב, ועל פעילותו בה זכה בשנת 1986 בפרס נובל לשלום.** ועד הפרס כתבה עליו כי הוא "שליח לאנושות, שבמאבקו להשלים עם חוויתו האישית של השפלה מוחלטת בשילוב עם עבודתו המעשית למען השלום, העביר מסר רב עוצמה של שלום, כפרה וכבוד אנושי". בנוסף לכך זכה בעיטורים האזרחיים הגבוהים ביותר בארה"ב, מדליית החירות הנשיאותית ומדליית הזהב של הקונגרס השחורה. המחנה ננטש עם סיום המנדט הבריטי, ונהרס בקרבות מלחמת העצמאות.



ביחד ננצח!

התלמוד הישראלי הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי השואף להעניק כלים לחיבור משמעותי ועכשווי לערכים יהודיים וישראליים, תוך חיזוק הזהות והעצמת הקשר

לתרבות ולמורשת ישראל



סירקו והצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה לתכנים נוספים: talmudisraeli.co.il



במגרש הביתי



סדר היום מתחיל בין שש וחצי לרבע לשבע. "מארגנת את הילדים ומוציאה אותם למוסדות חינוך. בימים שבהם אני עובדת בבית שמש - אני נוסעת לשם בזריזות ועוסקת בהובלה וניהול המסלול. משתדלת לחזור הביתה עד שהילדים מגיעים מהמוסדות. לפחות פעם בשבוע נוסעת עם הילדים לבקר באחת החוות באזור. שלוש פעמים בשבוע יוצאת בשעות הערב אל המדרשה, ומדי פעם גם משתתפת בחתונות של הבוגרות. פעמיים בשבוע מארחת לסירוגין את תלמידי הישיבה ובנות מדרשה. משתדלת לעשות הליכה לתוך הלילה, לבריאות הנפש והגוף".



"שבת זה אוויר לנשימה, הכי מיוחד אצלנו זה התפילות במערת המכפלה שמטעינות בכוחות לכל השבוע. ליל שבת מוקדש בדרך כלל לשבתות ישיבה או מדרשה. בשבת בבוקר אנו משתדלים שהסעודה תהיה משפחתית".



"אוהבת את השירים של ר' שלמה קרליבך, לצד שירי הנשמה של בני לנדאו ובוצר".



"אבא שלי, הרב רחמים נסימי. אדם שבנה את עצמו בעשר אצבעות, עם חלומות גדולים, וזכה להגשים אותם צעד אחרי צעד. כל ההצלחה שלו בגרעינים התורניים הגיעה מתוך ההשקעה שלו במשפחה וחיבור עמוק לתורה".



"שכל הילדים שלנו ימשיכו להיות עובדי ה' בשמחה, עם הפנים לכלל ישראל".



"שעם ישראל יעבור עוד דרך ארוכה עד שנזכה לגאולה שלמה. מקווה שנעבור את התיקון במהרה ונזכה לגאולה ברחמים".



"אגור בשא-נור ואוביל מפגשי חיבורים בחברה הישראלית".

20 שנה
לגירוש
מגוש קטיף
וצפון השומרון



במשך שנה בבית השלום חברון כדי לשמור על המקום".

חיבורים // במהלך השנים, מתוך הצורך להביא רוח צעירה לבירת הרי יהודה, הקימה בשביל בנות השירות הלאומי את מדרשת השילוב נריה בקריית ארבע, "כדי לחבר אותן לאנשי קריית ארבע בשעות היום, ובשעות הערב למלא אותן בקודש. בראייה למרחוק, המטרה הייתה להוציא לפועל שידוכים ולהשאיר אותן בקריה. יש כאן הרבה שליחות, גם של קירוב לבבות וגם של התיישבות. זכינו וכמחצית מהאברכים בישיבה התחתנו עם בוגרות המדרשה".

קולה של אמא // במקביל היא מנהלת את מסלול אורי באולפנת גילה בבית שמש. "מסלול של חצי פנימייה בתוך האולפנה האקסטרני, ששם דגש תורני-חברתי, מיועד לבנות מבית שמש ומהיישובים הסמוכים, מתוך הבנה שהילדים זקוקים ליותר קשר עם ההורים בבית. מאוד מרגש לשאת את שמה של אימי יום-יום באולפנה שנקראת על שמה".

הנחת // תשעה ילדים: גילה אורי (21) "שקרויה על שם אימי, התחתנה לפני כחודש עם איתן יהודה, אחיו של דוד יהודה הי"ד שנפל בג'נין בתחילת המלחמה", צור (19), תאיר ציון (17), יהונתן (61), איתן יצחק (14), דוד ברוך (11), טל מרים (10), כרמי (6) ואליעזר יהושע (3 וחצי) "הנכד הצעיר שקרוי על שם חמי. זכות גדולה בשבילנו".

מפיק מרגליות



איור: עדי דוד

השר לענייני רווקות. הגברים שלנו לא מוכנים לוותר על הצלת חיים, הרצון הזה הוא קיומי בשבילם. וכך, הנשים לא מוכנות לוותר על הבאת חיים לעולם. ראיתי לא מעט נשים שבזמן שאובחנו עם מחלה חמורה, הדבר הראשון שהעסיק אותן היה האם תוכלנה להמשיך ללדת, או שהן ביקשו להקפיא עוברים. זה מוטבע בטבע האישה, ולכן אולי היא לא מצווה על מצוות "פרו ורבו" מהתורה. הילודה היא קיומית בשבילן. במציאות המודרנית יש נשים שמחפשות זוגיות וחולמות על בית וילדים, וזה מתמהמה, והן מרגישות שהזמן סוגר עליהן. חברה שמקדשת זוגיות ומשפחה והמשכיות לא יכולה שלא להרגיש מועקה כאשר נשים טובות, מוכשרות ואידאליסטיות נשארות לבד. זאת משימה לאומית, והיה ראוי למנות שר שירכז את הטיפול בצרכים של מבקשי הזוגיות.

המתח סביב הסיכויים ללדת ולהקים משפחה אחרי מציאת הזוגיות הוא עצום, וטכנולוגיית שימור הפריון יכולה לסייע להפיג חלק מהחששות. מדובר במהלך שמכבד את גוף האישה ואת עתידה. התהליך מחזיר לאישה ריבונות על גופה, מאפשר לה לעמוד זקופה מול הזמן שעובר ולומר: "עוד לא סיימתי לחלום". בבחירה לעבור שימור פריון ישנה אמירה: "אני מאמינה בעתיד". זו אינה תעודת ביטוח מלאה, אך היא תעודת תקווה. נשים רבות עוברות את התהליך בליווי רבני ובלב שקט.

תקווה רפואית בכף היד. הבחירה לעבור שימור פריון אינה החלטה טכנית. היא טעונה רגשית, ולעיתים גם כואבת. נשים רבות מרגישות שבצעד הזה הן מודות בכך שהן עלולות לא להספיק להרות בדרך הרגילה. אך דווקא האפשרות לבחור היא שנותנת כוח. הקפאת ביציות, כשהיא נעשית בזמן הנכון, בגיל 30-35, מציעה ביטחון ותקווה. זאת לא הבטחה, אבל זאת דלת פתוחה. ברור שיש מגבלות, אי אפשר להקפיא את הנעורים או את איכות הביציות לנצח. אך סיכויי ההצלחה בגיל צעיר טובים משמעותית, והאפשרות להחזיק תקווה רפואית בכף היד היא חסד של ממש.

החברה הישראלית, למרבה הצער, יודעת לגייס תקציבים לקמפיינים למניעת היריון בגיל צעיר, ולניתוחים דסטרקטיביים הכוללים כריתת איברים בתחום רפואת המגדר, אך פחות משקיעה תקציבים וכוחות בהנגשת מידע ובכלים לשימור פריון לנשים בנות 30 ומעלה. לצד השיח הציבורי ההולך ומתרחב על רווקות, מגיעה לנשים האלה גם נגישות רפואית, מידע אמין וליווי רגיש - לא מתוך רחמים, אלא מתוך כבוד לבחירתן ולרצונן להיות אימהות.

מצפן לדורות הבאים. את ראשית דרכי בתחום החשוב הזה של שימור פריון אני חייבת, כאמור, לפרופסור מרגליות, שלימד אותי את רזי המקצוע. פרופסור מרגליות לא התהדר בכיבודים. גם לאחר שפרש לגמלאות הוא המשיך לבקר במחלקה, לשאול לשלום היולדות ולחייך לעוברים במבחנה כאילו היו נכדיו. דמותו נחרתה בזיכרונם של אינֶספור מטופלים, רופאים ותלמידים, לא רק בזכות התרומה המדעית שלו, אלא בשל יושרו, נועם הליכותיו והאמונה הפשוטה שלו שלכל אישה מגיעה האפשרות לנסות, ולכל חיים ניתנת הזדמנות להיוולד. פרופסור אהוד מרגליות לא כתב ספרי זיכרונות והוא לא הופיע בפאנלים טלוויזיוניים. אבל כל מי שפגש אותו בחדרי הלידה ובמעבדות ידע: האיש הזה תרם להולדת דור שלם. הגישה האנושית שלו, שבה זכה לראות כל אישה כסיפור ולא כמקרה, נשארה מצפן לדורות הבאים. ●

פרופסור אהוד מרגליות היה יושב בלילות מול מיקרוסקופ ובוחן בעיניו הטובות והאוהבות את הביציות והעוברים הזעירים, כאילו כל אחד מהם כבר נושא נשמה. בשבילו העיסוק בפריון לא היה רק מקצוע, אלא שליחות. הוא הסתכל על הזוג שמולו בגובה העיניים ונטע בו תקווה, אמונה וחיים. הוא היה מאוהב במקצוע שלו

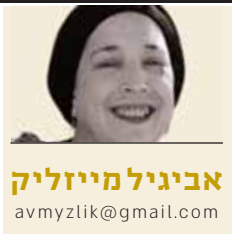
דיוק מדעי ולב מקשיב. לפני שבוע חל יום הולדתה ה-47 של גברת לואיזה בראון, שהייתה תינוקת ה-IVF הראשונה בעולם, פרי מחקרם של הרופאים אדוארדס וסטפטו הידועים לשבח. לידתה של לואיזה בראון ב-25 ביולי 1978 בעיר אולדהם שבאנגליה הייתה נקודת מפנה עולמית בתחום רפואת הפריון. עד היום נולדו מיליוני תינוקות באמצעות IVF, רובם ככולם לא היו מגיעים לעולם אם הטכנולוגיה הזאת לא הייתה קיימת.

החיבור שלי לרפואת הפריון ולהפריה החוץ־גופית, תחום שעבדתי בו יותר מ-25 שנה, הגיע בזכות אדם מיוחד במינו. לפני כ-30 שנה, במסדרונות המחלקה הגינקולוגית של בית החולים ביקור חולים ששכן במרכז ירושלים, פגשתי לראשונה את פרופסור אהוד מרגליות. הוא הגיע עם מגש ענקי של פיצות שקנה לצוות המעבדה, בסתם יום של חול. ראיתי מולי איש נעים סבר ומאיר פנים, מהסוג שלא מרים את הקול - אבל כולם מקשיבים לו. הוא היה יושב בלילות מול מיקרוסקופ ובוחן בעיניו הטובות והאוהבות את הביציות והעוברים הזעירים, כאילו כל אחד מהם כבר נושא נשמה. בשבילו העיסוק בפריון לא היה רק מקצוע, אלא שליחות. בימים שבהם ההפריה החוץ־גופית הייתה עוד בחיתוליה, הוא הקים וניהל את היחידה להפריה חוץ־גופית בבית החולים ביקור חולים, ובהמשך בבית החולים שערי צדק, ופיתח גישות חדשניות שנעשו לימים סטנדרט רפואי עולמי. עשרות אלפי זוגות עברו תחת ידיו של פרופ' מרגליות וצוותו, ורובם הגדול זכו בזכותם, וכמובן בסיעתא דשמיא, לפרי בטן, חלקם גם בפעם השנייה והשלישית.

מה שהרשים אותי במיוחד הוא הענווה שלו ואישיותו המיוחדת. הוא הסתכל על הזוג שמולו בגובה העיניים ונטע בו תקווה, אמונה וחיים. הוא הקפיד על דיוק מדעי - אבל נשאר עם לב מקשיב. פרופסור מרגליות התמסר לשליחותו 24/7. גם בלילות היה אפשר לראות אותו מתרצץ במלוא המרץ במסדרונות שערי צדק וגוהר שעות נוספות על המיקרוסקופ במעבדה. הוא היה מאוהב במקצוע שלו, שבו ראה גם אומנות וגם שליחות. כך חיים אנשים גדולים, רוויי אדרגלין באופן מתמיד, כשהם עוסקים בשליחות שהם אוהבים ושהם מרגישים בה משמעות.

אישה יולדת, גבר מתגייס. אני מרגישה שבשביל הגברים ההתמסרות לשירות המילואים 24/7 במשך 300 ימים ויותר, דומה מאוד לתפקוד של האישה בזמן היריון. יש להם תשוקה לשאת על כתפיהם את התקופה הזאת, עם כל הקושי הפיזי והרגשי שבה, למען מטרה שהם מוכנים להתמסר אליה התמסרות טוטלית וממושכת. חייל המילואים מזיז את צרכיו הפרטיים הצידה כדי לדאוג לצרכיה של האומה, כמו אישה בהיריון שבעצם זזה הצידה כדי לזון את העובר ולאפשר לו לגדול ברחמה. כמו אישה בהיריון, הגוף שלו עובד בטורבו ללא הפסקה, ועומד בעומסים לא רגילים. מן המפורסמות הוא שנשים משתוקקות ללדת שוב ושוב למרות כאב הלידה והקושי הפיזי בהיריון. כך גם האנשים האלה מוכנים שוב ושוב ושוב ללבוש מדי זית, לעזוב בית ולימוד תורה ופרנסה ונוחות, ולצאת למשימה. זאת תשוקה שהיא מעל הטבע.

אבל אני שואלת: מה יקרה לחיילינו כשהכול ייגמר סוף סוף (בעזרת ה' ובניצחון מוחלט, כמובן)? תגיע ירידת מתח עצומה וחדה, ממש כמו התנדדות ההורמונליות לאחר הלידה. וכמו שישנן נשים לא מעטות שמרגישות צורך בעיבוד חוויית הלידה, ומגיעות למרפאות ייעודיות לשם כך, כך גם החיילים שלנו, שמשרתים 18 חודשים ויותר, תקופה שאורכה כמו שני הריונות רצופים, יזדקקו לריפוי ועיבוד חוויות כדי לעמוד מחדש יציבים על רגליהם האזרחיות.



אל תהיו אני

עבודת החיים שלי היא לקבל את מי ששונים ממני, אפילו בזוגיות ובהורות. רק לאחרונה הצלחתי להבין למה זה דווקא טוב שלא כולם יהיו כמוני

את היחסים הללו עם עצמי או עם חברה טובה - בעיקר יש לי לומר כמה שהיא.... וכמה שהיא... וכמה שהיא... עד שלפני זמן מה שמעתי שיעור תורה מרתק שמדבר על נושא השלום ועל היכולת להכיל הפכים. למדתי שעיקר עבודת השלום היא לאפשר לשוני להתקיים, להפסיק לנסות להפוך את כולם לגרסה משופרת שלי, להבין שמותר לאנשים להרגיש אחרת, להתנהג אחרת, לקבל את המציאות המגוונת שהקדוש ברוך הוא ברא בעולם ולעשות איתה שלום.

באותו רגע הבנתי שבעצם עיקר המחלוקת שלי עם אותה אישה נובע מכך שהיא לא אני. שהיא חושבת אחרת ממני, שחשובים לה דברים שונים ממה שלי חשוב, שהמאבק בינינו הוא מי צודקת. הבנתי ששלום זה לחזור למציאות של אמת, מציאות שבה לאמת שלי ולאמת שלה יש מקום ושתינו חשובות בפני ה'. והמדהים הוא שברגע שהבנתי את זה בראש ובלב - השיח בינינו השתנה לחלוטין. כל הדם הרע, הכעס והמרירות התפוגגו, ופתאום ראיתי את הטוב שבה, מה שמיד גרם גם לה לראות את הטוב שבי, ממש כמו קסם! הלוואי ונזכה שתיתן בליבנו שנראה מעלת חברנו ולא חסרונם. ●

כמוני, מחשיב כמוני, נראה כמוני - מיד הוא מוצא חן בעיניי. ומה קורה כשלא? לצערי, התגובה הלא מעובדת שלי תהיה הרבה פעמים זלזול, חוסר הערכה, ביקורת, ולפעמים אפילו שנאה.

האמת והשלום אהבו

במסגרת עבודה מסוימת שאני עושה נתקלתי במישהי שלא באה לי בטוב. אישה שפשוט שונה ממני בתכלית. אני אדם מאוד זורם, קליל, קצת חפיפניק לפעמים ודי בלגניסט. ואילו היא מאוד פדנטית, מדויקת, מדקדקת בקוצו של יו"ד ודי כבדה לטעמי. חיש קל הטבעים השונים שלנו גרמו להתנגשויות בעבודה ולסכסוכים לא נעימים, שהתחילו בתור ויכוחים ואמירת ביקורת הדדית, והגיעו ממש עד טינה בלב. בעבר הייתי הרבה פעמים שותקת ונאכלת מבפנים. היום אני מנסה יותר לבטא את הקשיים שלי גם אם זה לא מתקבל הכי יפה. אז השיח בינינו נהיה יותר ויותר מורכב, ומכיוון שאין לנו ברירה אלא להיפגש במסגרת העבודה - המצב בינינו הפך להיות טעון. זה תסכל אותי ביותר, אבל שמתי לב שכשאני מנסה לברר

אחד הדברים שהכי קשה להתמודד איתם הוא שוני. אנחנו חיים במציאות שלא מפסיקה להשתנות ולזוז. כל העולם בכל רגע נתון נמצא פעם בחושך ופעם באור, פעם בקיץ ופעם בכפור. וגם האנשים שמסביבי - כל אחד כל כך שונה ומשונה, כל אחד נראה אחרת, מרגיש אחרת, חושב אחרת. אפילו אני בעצמי לא מפסיקה לזוז ולהשתנות ובכל רגע נתון להיות אביגיל אחרת. ועדיין, למרות המציאות האדירה של ההשתנות בחיי, להכיל שוני זה ממש אתגר בשבילי. כשאני נתקלת במישהו שונה ממני, מישהו שחושב אחרת, שהאופי שלו הפוך משלי, שדברים שלי נראים הכי חסרי חשיבות בעולם - בשבילו הם כמעט הדגל, קשה לי לקבל את זה. התחושה העזה שהאמת היא רק מה שאני מבינה, חושבת, מרגישה וחווה, היא תחושה שכדי לשנות אותה אני נדרשת להמון עבודה בכל החזיתות.

זה נכון כמוכן בנישואין, שם ההתמודדות עם השוני היא משהו יומיומי, וגם בהורות - כשהילדים גדלים ופתאום רוצים באופן ממש לא מובן דברים אחרים לגמרי ממה שאני רציתי בשבילם. פתאום מחשיבים עניינים כל כך אחרים ממה שאני החשבתי, ובאופן כללי שונים ממני. ובמפגש האנושי - זוהי עבודת חיים. כי כשאני פוגשת מישהו שחושב כמוני, אוהב



פרוזן יוזורט פירות צבאוני

10 מנות

מן הקפאה
עתיים לפחות

דרגת קושי
קלה

הגלידה הצבעונית המקסימה הזאת היא ללא צבע מאכל כלל, הכול רק צבעים שהקדוש ברוך הוא יצר, ותרגישו חופשי לשחק ולשנות את מאזן הצבעים. נפלא להוסיף פנימה גם גרנולה, אגוזים קצוצים, שוקולד מגורר, פקאנים מסוכרים או כל דבר אחר שאוהבים.

- 3 גביצי יוזורט
- 2 גננות
- 4 כפות דגש
- 3 קיווי קלופים וגליס
- חצי כוס פירות יצר
- קבואים, מופשרים
- חצי כוס מנזו קבוא, מופשר

טוחנים במעבד מזון או בבלנדר מוט את היוגורט עם הדבש והבננות, טועמים ומוסיפים מתיקות במידת הצורך. מחלקים את הכמות לארבע קעריות. טוחנים בקערית אחת את היוגורט עם הקיווי לקבלת שכבה ירוקה, טוחנים בקערה שנייה את היוגורט עם פירות היער לקבלת שכבה ורודה, ולבסוף טוחנים את הכמות השלישית עם המנגו לשכבה כתומה. את הכמות האחרונה משאירים לבנה. כעת ממלאים תבניות סיליקון בשכבות של היוגורט - אפשר למלא בשכבות כפי שאני עשיתי או למלא באופן חופשי יותר לקבלת מראה צבעוני עוד יותר. מקפיאים כשעתיים. מוציאים מהכלי ומפשרים מעט לפני ההגשה.



כנס הקיץ השנתי
של צהר תשפ"ה

לשם
שקט
ואהבה

דליה שומרון

תנודה
למעלה
מ-
3,000

המשתתפים בכנס הקיץ השנתי של צהר

עכ"פ
בשנה ה'תשפ"ה

ארגון רבני צהר
היהדות של כולנו

